LIETUVIŲ

DIENOS

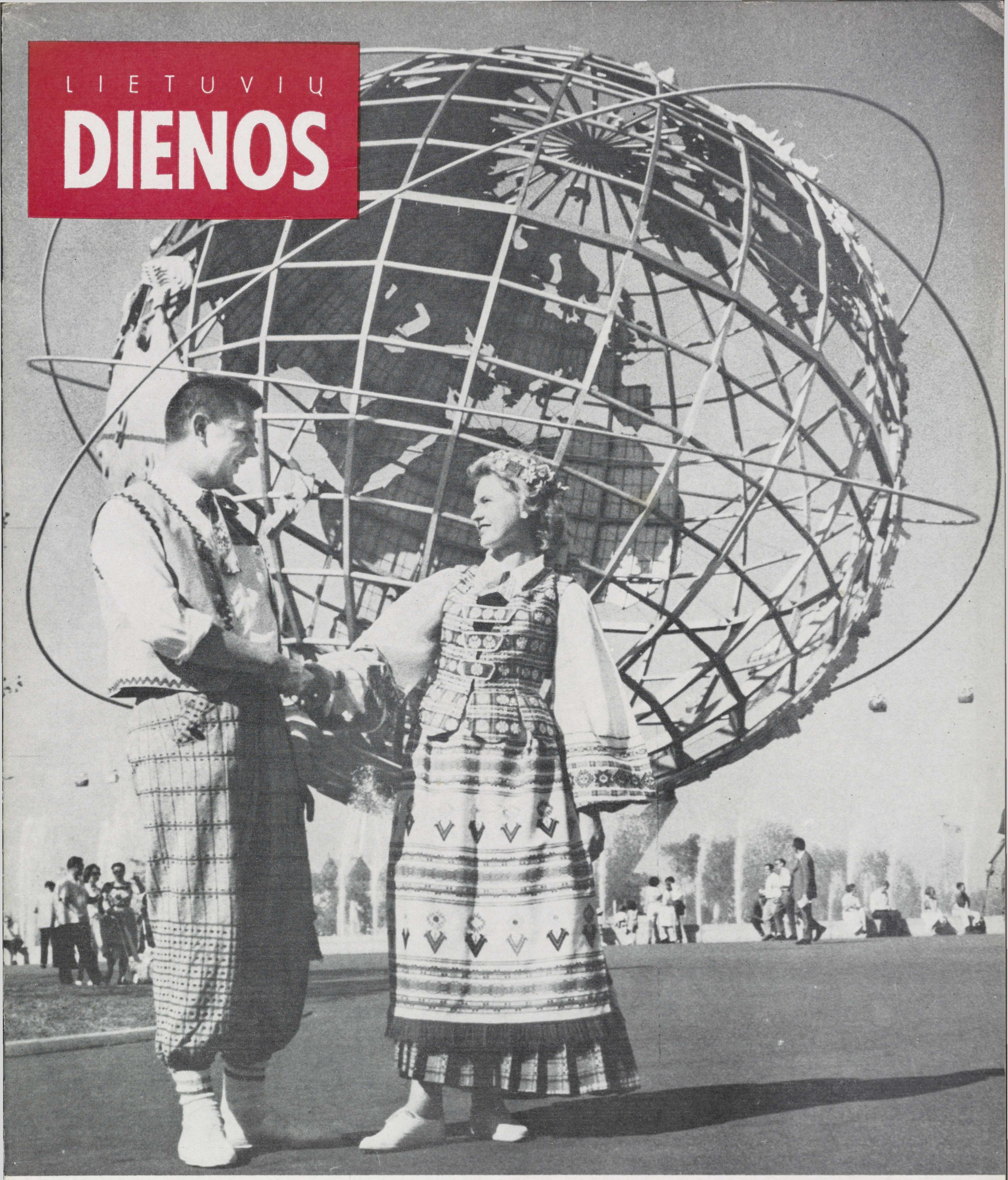

LIETUVIŲ DIENA PASAULINĖJ PARODOJ NEW YORKE

1964 METAI, SPALIO MĖN.

LITHUANIAN DAYS

OCTOBER 1964

Vyriausias Redaktorius / Editor-in-Chief
Bernardas Brazdžionis
Literatūros Redaktorius / Literature Editor
Juozas Tininis
Foto Redaktorius / Photo Editor
Daumantas Čibas
Anglų kalbos Redaktorius / Senior English Editor
Milton Stark
Anglų kalbos Redaktorius / English Editor
Mrs. Dalilė Polikaitis

Leidėjas / Publisher
Anthony F Skirius
Administratorius /Circulation Manager
Juozas Andrius

Redakcijos atstovai atskiruose miestuose ir valstybėse / Contributing Editors:

Juozas Bertulis, Vladas Būtėnas — Chicago, Illinois; Vytautas Alf. Braziunis — Cleveland, Ohio —; Vladas Mingėla — Detroit, Mich.; Balys Raugas — Philadelphia, Pa.; Cezaris Surdokas — Baltimore, Md.; Petras W. Urban — Cleveland, Ohio; Vaclovas Verikaitis — Toronto, Canada; Vytautas Volertas — Riverside, N. J.

Nuolatiniai foto bendradarbiai / Photographers:

JAV: Brockton, Mass. — B. Kerbelienė; Brooklyn-New York, N. Y. — V. Augustinas, V. Maželis; Chicago, Ill. — A. Gulbinskas, B. Lungys, V. Noreika; Cleveland, Ohio — V. Bacevičius; Los Angeles, Calif. — L. Briedis, Pr. Gasparonis, L. Kančauskas; Manchester, N H. — K. Daugėla; New Haven, Conn. — P. Jasiukonis; Omaha, Nebraska — Rev. L. Musteikis; Philadelphia, Pa. — F. Jakaitis, V. Gruzdys; Washington, D.C. —Photo Alda, P. Labanauskas; Waterbury, Conn. — J. Gaidys.
CANADA: Hamilton,.Ont. — A. Juraitis; Montreal, P. Q. — L. Stankevičius; Toronto, Ontario — J. Dviliaitis.
AUSTRALIA: E. Butkūnas, E. Karpavičius, P. Sakalauskas, Vyt. Vosylius.

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or of Lithuanian Days magazine.

Žodinę ir visą kitą medžiagą, spausdintą "Lietuvių Dienų" žurnale, LD leidykla pasilaiko teisę panaudoti kitais atvejais be atskiro susitarimo.

Publishers reserve the right to reprint any or all matter published in Lithuanian Days magazine without seperate agreement with the authors.

Rankraščius ir kitą medžiagą, jei kitaip nesusitarta, redakcija tvarko pagal savo nuožiūrą.
Manuscripts or other matter submitted for publication in Lithuanian Days magazine will be edited at the discretion of the editors, unless otherwise agreed upon.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTU 1946-49 METAIS.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN".

Skaitytojų pageidavimu prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku. / If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will renewed automatically. This policy accords with the wishes of our subscribers.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August.

Atskiro nr. kaina 65 centai. **Single copy 65¢.**

Prenumerata metams $6.00 bet kuriame pasaulio krašte.
Subscription $6.00 per year in any country of the world.
Garbės prenumerata / Honorary subscription $10.00.

"Second Class Postage Paid At Los Angeles, California".

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS MAGAZINE

4364 Sunset Boulevard • Hollywood 29, California • Telefonas NO 4-2910

SPALIS, 1964 Donelaičio m.
Nr. 8 (147), XV metai

OCTOBER 1964
Vol. XV, No. 8 (147)

TURINYS / CONTENTS

Lietuvių liaudies kultūros reprezentavimas. Vedamasis 3
Tedygsta ir teauga Vliko vienybė.. J. Andrius. 4
Reikia pradėti didelį Lietuvos okupanto puolimą. Iš J. Audėno pranešimo Vliko posėdy 4
Juozas Žilevičius, Dainuojame. 5
M. Baronaitė-Grėbliūnienė, Šokame. 5
A. Dagilis, Lietuvių Diena. Žiūrime—šokame. Iliustruotas reportažas su V. Maželio, P. Ąžuolo, R. Kisieliaus ir kt. foto nuotraukomis. 5
Antanas Skirka, Dėdė Antanas. Apsakymas. 6
Balys Auginas, Magiški žibintai. Eilėraščių ciklas. 7
KNYGOS IR AUTORIAI. 16
P. Alšėnas, Jo sukurti simboliai primena Lietuvą. 17
VEIDAI IR VAIZDAI. Iliustruota kronika iš pasaulio lietuvių veiklos. 18
ŽMONĖS, DATOS IR DARBAI. Smulkioji kronika. 20

ENGLISH SECTION

Fruits of Peaceful Progress, by J. Kajeckas, Charge d'Affaires a. i. of Lithuania 21
"Lithuanian Week" with Rūta at World's Fair in New York. 22
Lithuanian Bread, by P. Alšėnas. 23
The Rye dance in Lithuania, by V. F. B. 23
Right of Self-Determination for Lithuania, exerpts from Sen. Keating remarks on Lithuanian Day at the World's Fair, Aug. 23. 24
Books and Periodicals. 24
Lithuanian History in Stamps. Part LXX, by A. Bernotas. 24
LITHUANIANS MAKE NEWS. 25

VIRŠELIAI / COVERS

Front Cover - Pirmasis

Lietuviai tautinių šokių šokėjai prieš pasaulinės parodos simbolį New Yorke.
Foto V. Maželis

Lithuanian dancers in front of symbol of Unisphere at the World's Fair in New York.

Lithuanian Day at Fair was the largest nationality event the fair witnessed. All credit goes to J. Stukas, J. Matulaitienė and Lithuanian Committee members. 16.000 Lithuanians attended. A mixed choir of 1400 voices sang, and 700 costumed folk dancers danced.

The day started with the wreath laying ceremonies at the Lithuanian wayside cross on the fair grounds. High mass was then celebrated at the Singer Bowl. A costumed parade followed which nearly lasted an hour. Groups of folk dancers arrived from Canada and as far off as Los Angeles. They covered the entire arena. It was a sight to behold. Actress Rūta Lee-Kilmonis was the misstress of ceremonies and she charmed the Lithuanians with her beutiful diction of the Lithuanian language and with her dazzling beauty. The whole show was televized in color — the only nationality show to enjoy this distinction, thus far (V. F. B.).

Back Cover - Paskutinis

I

Lietuviai šokėjai Singer Bowl aikštėje programos metu.

Lithuanian dancers at the Singer Bowl during the Lithuanian Day, August 23.

II

Lietuvių Dienos ženklelis, kurį išleido komitetas ir platino parodos lankytojams. Ženklelio skelbtą konkursą laimėjo australietė R. Kavaliauskaitė. Premiją skyrė N. Y. Liet. Gydytojų dr-ja, pirm. dr. V. Avižonis.

Souvenir pin, symbolizing Lithuanian oppression by Communists, designed by Rūta Kavaliauskaitė of Sydney, Australia (Miss Kavaliauskaitė won the first prize of $100.00, donated by the Lith.-American Medical Society of New York, in a world-wide contest).

"Šiandien mūsų sieloj šventė", — pradėdamas Lietuvių Dieną pasaulinėje parodoje New Yorke rugp. 23 d. kalbėjo tai dienai ruošti komiteto pirm. prof. J. J. Stukas. Jo dešinėje garbės svečių tarpe sėdi Rūta Lee-Kilmonytė, programos pranešėja, asistuojama Kenneth Rooney; jų dešinėje komp. Juozas Žilevičius. Kairėje tribūnos stovi sporto vadovas A. Vakselis ir komiteto ižd. A. Šetikas.

"Today our herats rejoice!" — Jack J. Stukas, President of the Lith. Committee for the World's Fair, welcomes all to the Lthuanian Nationality Day at the Singer Bowl on August 23, 1964. At his right seating Kenneth Rooney, Miss Ruta Lee, Prof. J. žilevičius, who was honored this day with a garland of red roses upon the 40th anniversary of the First Song Festival held in Free Lithuania, which he directed. Foto V. Maželis

"Po aukštus kalnus..."

Visi sielojamės lietuviškos kultūros propaganda svetimuosiuose, tik nėra kam to darbo imtis. Neturėdami savo laisvos valstybės, savo užsienio ministerijos, savo kultūros ministerio, valdininkų ir viso biurokratinio aparato, negalime naudotis tomis priemonėmis, kaip kitų, laimingų, tautų kultūrininkai. Bet subanalintas posakis, kad visi turime būti savo tautos ambasadoriais, vis dėlto nėra beprasmis. Negalėdami operuoti šimtatūkstantinėmis sumomis, gautomis iš "kultūros ministerijos", departamento, ar bent to vardo fondo, turime ribotis kuklesniais ištekliais ir siekti galimo kad ir negalimiausiame. Kiekviena gera iniciatyva yra sveikintina, girtina ir remtina. Lietuvių menininkų studijos (Jonyno, Valeškos...), lietuvių muzikų studijos (Jakubėno, Budriūno...), baleto, teatro, knygų leidimo institucijos (Zobarsko Manyland Books...) yra gražūs tos iniciatyvos reiškiniai, pasiekę gerų rezultatų. Jokia organizacija jų negali pavaduoti, nei pakeisti. Kol bus gyva kultūros srities šitokia partizaninė veikla, kaip ir nemažėjanti rezistencinė veikla, tol būsime ir mes, bendruomenė gyva ir gaji. Tos ugnies žiburėlių užgesimas bus pirmieji mūsų pralaimėjimo ženklai.

Iš kitos pusės, yra užmojų, kurie teįmanomi tik plačiu ir bendru visuomeniniu mastu juos organizuojant ir atliekant. Solidarus jų rėmimas ir aktyvus dalyvavimas yra būtina sąlyga, gyvybinis kiekvieno eilinio lietuvio reikalas. Tiesa, ne visi vienodai žiūrime į kaikurias mūsų lietuvškos veiklos sritis. Vieni bodisi politiniu susiskaldymu, kiti "tautiniais rūtų darželiais", uždarą lietuvybės veiklą vadindami paniekinančiai "lenciūgėlio šokimu". Nieko nuostabaus. Individualistų visais laikais, visur buvo, yra, o kartais ir reikia, nors — Pulgio pavartotu liaudies posakiu — kur tu juos dėtum, jeigu ir nereiktų. Ateina laikas, subręsta vyrai ir vėliau patys šaiposi iš savo genialiųjų jaunystės žygių. Bet ne čia yra jaunystės dvasia, kuria gyvena tūkstančiai jaunimo, kurie gal nesąmoningai, bet sveiku tautiniu instinktu šoka "lenciūgėlį", malūną, sadutę ir dainuoja "po aukštus kalnus vaikščiojau...", individualistus palikdami pakalnėje vienišus ir atitrūkusius nuo gyvosios bendruomenės.

Ne visais atvejais "Lietuvių Dienos", kaip surengtos šių metų pasaulinėje parodoje New Yorke ir kaip rengiamos atskirose bendruomenėse, turi būti toks pat turinys. Sveika jas turtinti ir įvairinti. Bet ir tokia "diena", kokią turėjome rugpjūčio 23 d. New Yorke turi savo prasmę keliais požiūriais. Prieš ją rengiant buvo tikėtasi didelės tautinės propagandos. Spaudos teigimu, joje dalyvavę tik apie 16.000, kai tuo tarpu 1939 metų parodos lietuvių dienoje dalyvių skaičius buvęs 50.000, o programos žiūrėję keli šimtai tūkstančių. Sunku pasakyti, kur čia korektūros klaida, bet tik viena norime pastebėti: su dienos programa pataikėme į laiko taktą: šiuo metu Amerikoje jaučiamas didelis susidomėjimas folkloru ir tautine kultūra, o tautiniai šokiai (folk dance) yra žydėjimo pradžioje. Siųsdami į tarptautinius šokių festivalius JAV-se, kitos valstybės išleidžia dešimtis tūkstančių dolerių. Mums kaštavo pigiau. Bet laimėjome daug.

TEDYGSTA IR TEAUGA VLIKO VIENYBĖ

Praplėstasis Vliko prezidiumas, posėdžiavęs š. m. rugpiūčio 29 d. priėmė taip vadinamos "Birželio 22" komisijos surašytą protokolą, pagal kurį reformuotame Vlike bus 15 grupių (8 politinės partijos ir 7 kovos organizacijos) vietoj 10-ties sename Vlike (7 partijos ir 3 kovos organizacijos).

Pagal tą priimtą protokolą apsijungusio Vliko struktūra numatyta tokia: iki šiol buvusios Vliko pilnaties sesijas pakeis Vliko seimas, į kurį grupės siųs po 3 atstovus. Dabartinį Vliką sudarys šios grupės:

Atgimimo Sąjūdis, Darbo Federacija, Krikščionių Darbininkų Sąjunga, Krikščionių Demokratų Sąjunga, Laisvės Kovotojų Sąjunga, Lietuvių Fronto Bičiuliai, Lietuvių Vienybės Sąjūdis, Mažosios Lietuvos Rezistencinis Sąjūdis, Rezistencinė Santarvė, Rytų Lietuvos Rezistencinis Sąjūdis, Socialdemokratų Partija, Tautinis Sąjūdis, Ūkininkų Sąjunga, Ūkininkų Partija ir Valstiečių Liaudininkų Sąjunga.

Viso 15 grupių su 45 atstovais.

Seimas paprastai turi vieną sesiją per metus, gi laikotarpy tarp seimo sesijų svarbesniems klausimams spręsti yra Vliko Taryba, kurią sudaro po vieną atstovą nuo kiekvienos grupės, taigi 15 asmenų. Taryba renka valdybą, kuri atlieka visas vykdomojo organo funkcijas. Valdybos pirmininkas yra kartu ir Vliko pirmininku. Valdybos rinkimo procedūra turės būti numatyta statuto, kuris dabar ruošiamas specialios komisijos.

Pirmasis apsijungusio Vliko Tarybos posėdis įvyko 1964 m. spalio 3 d. Posėdį atidarė einąs Vliko pirmininko pareigas J. Audėnas. Toliau posėdžiui pirmininkavo vyriausias amžiumi Tarybos narys K. Bielinis. Svarbiausias darbotvarkės klausimas buvo Vliko pirmininko ir kitų valdybos narių rinkimai. Nesant paruoštam statutui, šis klausimas nutarta atidėti iki Vliko seimo sesijos, kuriai data nustatyta šių metų lapkričio 28 ir 29 dienos. (Padėkos Dienos savaitgalis).

Pasitarus, nutarta išrinkti laikiną Vliko valdybą iš trijų asmenų. Išrinkti: **Kipras Bielinis** — pirmininku, **J. Audėnas ir V. Vaitiekūnas** — nariais.

Vaitiekūnas, Bielinis, Audėnas.

Nuolatinė Vliko valdyba galės būti išrinkta tuomet, kai Vliko seimas bus priėmęs statutą. Laikinoji valdyba sušauks nustatytą datą Vliko seimą ir taip pat Vliko Tarybą (po seimo). Statutui paruošti Taryba išrinko penkių asmenų komisiją: V. Banelio, S. Lūšio, B. Nemicko, K. Siliūno ir V. Vaitiekūno.

Taryba nutarė kreiptis į visuomenę su deklaracija "Visiems lietuviams". Jai paruošti išrinkta komisija iš 3 asmenų: B. Bieliuko, J. Brazaičio ir S. Lūšio.

Pranešdama apie šį Vliko Tarybos posėdį E(lta) nuo savęs prideda: "Pirmame Vliko Tarybos posėdyje pasireiškusi darnaus vieningumo dvasia viltingai nuteikia ateičiai."

Mums gi atrodo, kad jau su šiuo, pirmuoju reformuoto Vliko, Tarybos posėdžiu bandyta kartoti pasenusio vadovėlio istorijas ir prisiminti gerokai primirštas grupinės aritmetikos kombinacijas. Norėtųsi, kad ko greičiau būtų išeita iš to akligatvio, kuriame jau senokai įstrigo mūsų politikai. Perbrangus yra laikas, praleidžiamas negalint visiems kibti į tikruosius ir svarbiausius Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto darbus.

Ne vienas vis dažniau mėgstame pacituoti himno posmelį: "Vardan tos Lietuvos vienybė težydi". Tai labai gražus noras ir linkėjimas, tik, žinoma, linkėjimas kitiems, o ne sau. Atminkim: joks grūdas, nepasėtas, nedygsta, neauga ir nežydi. Įvairios Vliko komisijos ilgai ieškojo vienybės sėklos. Užgiedokim bent kartą "Vardan tos Lietuvos vienybė tedygsta".

Viliamės, kad naujame, reformuoto Vliko darbe galėsim atgiedoti bent iki "...vienybė teauga!" Toks mūsų linkėjimas. **J. A.**

"Reikia pradėti didelį Lietuvos okupanto puolimą..."

Iš Juozo Audėno, Vliko vicepirmininko einančio pirmininko pareigas, informacinio pranešimo, padaryto Vliko Tarybos posėdyje 1964 m. spalio 3 d.

Trumpai aptaręs Vliko 1955 ir 1964 metų persitvarkymus, J. Audėnas pastebėjo, kad vietoj 10 grupių dabar bus 15. Savo organizacine struktūra jis bus panašus į 1955 m. reformuotąjį Vliką. Kiekv. grupė skiria po 3 atstovus, kurie dalyvaus seime, šaukiamame maždaug kartą per metus. Tarybą šudaro grupės po vieną atstovą, kurie posėdžiauja maždaug kas du mėnesiai. Vietoj buvusio prezidiumo dabar bus valdyba, bet nebebus Vliko Vykdomosios Tarybos, veikusios Vokietijoje. Dar nežinia, kas bus jos vietoje. Vokietijoje dar veikia žinių agentūra Elta (biuleteniai leidžiami lietuvių, vokiečių, italų, anglų, ispanų ir arabų kalbomis), radijo tarnyba Madride, Romoje ir Vatikane.

Nusakęs Vliko santykius su Lietuvos diplomatais, organizacijomis, J. Audėnas atkreipė dėmesį į ateities veiklą ir būsimus darbus.

"Nors Vlikas savo veikla yra išsišakojęs, bet šiuo metu jau nebegalima tuo tengintis kintis. Prieš akis stovi du veiklos ir joms priemonių parinkimo bei pritaikymo laikotarpiai. Viena, tai, kad 1965 metais sukanka 25 metai nuo Lietuvos okupacijos ir antra, kad yra problemų, kurių nei Vlikas, nei kas kitas ligi šiolei nesprendė ir negvildeno. Tenka ties tais klausimais ir sustoti.

I. 1965 metais reikia laisvojo pasaulio lietuviams pradėti didelį Lietuvos okupanto puolimą. Išeiti visais keliais ir būdais ir pavartoti visokios, kokios tik įmanoma, kovos priemonės. Šiam darbui turėtų vadovauti Vlikas, bendradarbiaudamas su visais kitais Lietuvos Laisvinimo veiksniais, su Pasaulio Lietuvių Bendruomene ir kitomis organizacijomis. Kovos būdai ir priemonės turėtų būti:

1. 1965 metų pradžioje reikia sušaukti Lietuvos laisvinimo organizacijų konferenciją, kurioje būtų sutartas planas bendrai ir veiksmingai ofenzyvai prieš Sovietų Sąjungą pravesti. Reikėtų aptarti darbų pasidalinimas tarp Vliko, Diplomatinės Tarnybos, Lietuvos Laisvės Komiteto, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės, Amerikos Lietuvių Tarybos ir kt.

2. Ateinančių metų pirmame pusmetyje reikia išleisti Lietuvos laisvinimo klausimu atitinkamas leidinėlis, atspaustas visomis kalbomis, kuriomis dabar leidžiami Eltos biuleteniai.

3. Visuose kraštuose, kur tik gyvena lietuviai, gal būt drauge su latviais ir estais, paruošti tų kraštų vyriausybės nariams, parlamentarams ir spaudai peticijas su daugyve parašų, surinktų iš to krašto gyventojų.

4. 1965 metų Vasario Šešioliktosios ir birželio įvykių minėjimai turėtų būti pagrindinės dienos okupuotosios Lietuvos laisvės klausimui iškelti visame pasaulyje.

5. Išleisti juridinį Lietuvos sienų žemėlapį.

II. Vlikas savo įvairiomis kalbomis leidžiamais Eltos biuleteniais duoda daug informacinės medžiagos apie Lietuvą, bolševikų darbus Lietuvoje, tautos kovas dėl laisvės pačiame krašte ir laisvajame pasaulyje. Kiek kitokia forma ir tvarka panašios informacijos pateikia ir Lietuvos Laisvės Komitetas savo ir Pavergtųjų Europos Tautų Seimo darbuose. Tačiau ligi šiolei nei Vlikas, nei kas kitas neparuošė ir neišleido gilesnių studijų apie atskiras okupuotos Lietuvos gyvenimo sritis. Todėl ateityje yra būtina, šalia duodamos bėgamaisiais klausimais informacijos, organizuoti platesnis tinklas asmenų, kuris atsidėjęs sektų Lietuvos gyvenimą ir kasmet parašytų po studiją iš vienos kurios gyvenimo srities. Tos studijos ir kita medžiaga sudarytų Vliko veiklos metraščius.

III. Kad ką nors daugiau galėtume nuveikti, tenka labai rimtai susirūpinti Lietuvos laisvinimo reikalams finansais. Lūšų telkimas yra pirmaeilės reikšmės dalykas, nes be jų nieko svarbesnio negalėsime nuveikti.

Dabartinei Vliko veiklai, neskaitant anukščiau I ir II dalyse išvardintų darbų, per metus išleidžiama apie 30 tūkstančių dolerių. O šių darbų siaurinti jokiu būdu negalima. Iš Alto Vlikas per metus gauna apie 10 tūkstančių dolerių. Kitas reikalingas lėšas Tautos Fondas *) renka iš įvairių kitų kraštų lietuvių. Ko trūksta, Vlikas prisiduria iš turimųjų santaupų, kurios jau visiškai baigia išsisemti. Lėšos — klausimas labai svarbus. Nuo šių metų pradžios Tautos Fondo Valdyba pradėjo nauju ir platesniu mastu organizuoti lėšų telkimo būrelius, ieškodama savanorių pastoviam apsidėjimui Lietuvos laisvės reikalams. Pradžia padaryta, darbas vykdomas, rezultatai kol kas nėra patenkinami. Dabar, kai Vyriausiame Lietuvos Išlaisvinimo Komitete apsijungė visos grupės, reikia tikėtis naujos dvasios ir naujo ryžto, ne tik planus siūlyti, bet ir jiems vykdyti lėšas kaupti. Manau, kad nebebus pagrindo žmonėms nuo aukojimo atsisakyti dėl nevienybės."

---

*)Tautos Fondas veikia nuo Vliko įsteigimo dienos. Dabar Tautos Fondo valdybą sudaro prel. J. Balkūnas — pirmininkas, adv. A. Ošlapas—vvicepirm. ir reikalų vedėjas, dr. A. Škėrys — sekretorius, P. Minkūnas — iždininkas, J. Vilgalys — narys. Šios valdybos kadencija baigiasi šiemet.

LIETUVIŲ DIENA

DAINUOJAME

Daina — nuo amžių sruvenąs šaltinis, neleidžiąs lietuvybės augmenijai išdžiūti.

Daina — ištikimiausia ir neatskiriama kaimiečio draugė.

Daina — mūsų tautos praeities veidrodis...

.....

...ir taip toliau, iš širdies gelmių džiaugiantis, su pasididžiavimu mūsų dainai galima segti pavadinimus, kurių taip apstu mūsų tautoje.

Nenuostabu — lietuvis dainuoja visada ir ir įvairiose aplinkybėse, jei jo grynoji, kaimiškoji mūza dar nėra svetimybių pažeista. Mūsų liaudies daina yra taip sena, kaip sena pati tauta. Ji visos tautos bendrai sukurta: vienas pradėjo, kitas pridėjo, dar kitas paįvairindamas praplėtė ir todėl daina bendruomeninis kūrinys, nežinąs autoriaus. Ilgus amžius lietuvio sielos gelmėse brandinta, prinokusi, kitų nugirsta, perduodama iš lūpų į lūpas, daina visų su meile klausoma, sėjusi džiaugsmą, visur dainuojama. Dainų aruode arndame istorinių, karišku, daug vedybinių, darbo; bendrai, visa lietuvio buitis, lyg veidrody atsispindi. Suprantama, per ilgus metus iš praeities būvenos yra gerokai nubyrėję tekste, melodijoje ir ritme, bet, muzikologams ar folklorininkams tyrinėjant, vis kas naujo surandama. Prof. A. Schleicheris savo studijoje rašo: "Jei lietuvių kalba, kuri yra išlaikiusi savyje giliausios senovės žymių ir savo lytimis būdama senesnė už sankskrito, graikų bei lotynų kalbas, gali būti laikoma kultūros ženklu, tai dietuvių tautos dainos savo nepaprastai gražiomis melodijomis ne mažesnės kultūros reškėjos."

Taip kalba vokietis, o štai lietuvis, docentas T. Brazys, savo studijoje sako ir faktais įrodo jog mūsų liaudies melodijos yra pagrįstos senosiomis graikų gamomis (modus): dorine, frigine, eoline ir kt. Tą yra pastebėję ir kitų tautų muzikologai. Iš to galime suprasti, kaip sena yra mūsoji daina. Suprantama, grynoji, o ne "papuošta" svetimybių užnaša. Tų dainų jau yra iki šiol surinkta daug tūkstančių, o su variantais net šimtus tūkstančių siekia — vienos jų spausdintos, kitos rankraščiuose ar elektrofoninėse juostelėse saugomos. Dabar jos tiriamos, kad būtų galima išskirti senąsias, grynąsias nuo sužalotųjų.

Prieš I pasaulinį karą Kauno gubernatorius rusas, pastebėjęs Stasio Šimkaus rengiamų vakarų patriotinį pobūdį, buvo uždraudęs dainuoti "Lietuviais esame mes gimę...", nes ji esanti blobesnė už Marseljetę... O kokį įspūdį dar 1899 m. lapkričio 13 d. Petrapilyje klausytojams buvo palikęs Česlovo Sasnausko vadovaujamas choras, pirmą kartą išpildęs dr. Vinco Kudirkos "Lietuva, tėvyne mūsų" ir Maironio "Kur bėga Šešupė!"

Liaudies daina, mūsų amžiais pamėgta ir numylėta, tautinį susipratimą ugdant ir kovose dėl Nepriklausomybės, atsilygino šimteriopai. Ir netenka stebėtis, jei, pavyzdžiui, latviai yra nuomonės, jog, jei ne daina, jie nebūtų pasiekę nepriklausomybės.

Linkiu mielam jaunimui ir toliau dainos meną entuziastingai puoselėti. Tauta gyva, kol savo dainas dainuoja — tik numirėliai nutyla.

Juozas Žilevičius

Pastaba. J. Žilevičiaus ir M. Baronaitės-Grėbliūnienės rašiniai paimti iš "Lietuvių Dienos" programos.

ŠOKAME

Žmonės šoka nuo pat priešistorinių laikų. Kiekvienos tautos šokis yra judesiais išreikšta kalba vietos gamtos prieglobstyje, vėliau perkelta į sales ir scenas. Tikrai nerasim tautos, kuri neturėtų savo liaudies šokių. Liaudie šokis yra žmogaus instinkto, žmogaus kultūros kūrinys.

Studijuojant mūsų liaudies šokį, tenka apgailestauti, kad lietuvių liaudies meno kultūromis susirūpinta taip vėlai (19 amžiuje). Ir tai ilgą laiką nebuvo specialistų, kurie būtų mūsų šokį tyrę, užrašę. Turime žinių, kad senovės lietuviai šoko švęsdami savo vestuves, gimtadienius ir kovos pergales. Religniais - ritualiniais šokiais norėjo įsiteikti dievams, o karo šokiais — sukelti kovingumo dvasią. Kad senovės lietuviai šoko, vaizdžiai parodo išlikę seni šokių pavadinimai. Tai patvrtina ir anais laikais išleisti įsakymai, draudžią šokti prie laužo, vestuvių, krikštynų ir kupolinių apeigų metu.

Tačiau įstatymai nesustabdė lietuviškų šokių. Jie šiek tiek nukentėjo tik baudžiavos laikais, bet tuo metu kaip tik mūsų šokiai pradėta perduoti iš kartos į kartą. Dauguma tų šokių buvo atliekami pasilinksminimų metu, tačiau išliko ir tokių, kurie buvo šokami ypatingais atvejais: vestuvėse specialius šokius šokdavo piršlys, svočia, pamergės, pusbroliai, jaunieji ir jų tėvai; lauko darbo pabaigtuvėse. Prie tos šokių grupės galima prijungti ir baudžiavos laikais atsiradusius taip vadinamus adventinius šokius, kurie buvo labai ramūs, pagrįsti pasivaikščiojimu.

Buvo šokama visais laikais, o šokis lanksčiai prisitaiko prie gyvenamojo laikotarpio ir, kad ir keisdamasis, nepraranda savo originalaus charakterio. Moderni dabarties dvasia, nūdieniai reikalavimai, skonis, atkuria senovinius šokius, juos praturtina, išryškina. Senųjų įtakoje spontaniškai gimsta nauji šokiai ir šita pažanga rodo, kad lietuviškas šokis niekuomet neužges.

Dabar šokami mūsų tautiniai šokiai gražiai atskleidžia mūsų tautos charakterio bruožus: santūrų temperamentą, taurų, nerėksmingą skonį, lyrišką svajingumą, subtilų humorą ir t.t.

Kitataučiai — anglai, prancūzai, vokiečiai, kurie jau senokai yra išstudijavę savo tautinių šokių istoriją, stebėdami mūsų šokius, jais domisi ir žavisi. Vokiečiai, aptardami mūsų šokius, pabrėžia kad mūsų ritmiškai banguojantieji liaudits šokiai gražiai leidžia pasireikšti mūsų tautos dvasiai, kad tai yra subrendęs, nesudarkytas, grynas tautos menas. Anglai vadina mūsų šokius švelniai elegiškais, lyriškais, sentimentaliais ir juos prilygina savo įmantriausiems šokiams. Prancūzai pabrėžia mūsų šokių estetiškumą, originalumą ir jų senumą.

Dabartiniai tautinių šokių mokytojai, suprasdami tautinio šokio reikšmę, su didele meile, kantrybe ir pasišventimu populiarina jį jaunimo tarpe. Ir su pasisekimu! Lietuvoje pasėta sėkla, gražiai puoselėjama, prigijo ir svetimose padangėse — Europoj, Amerikoj, Australijoj ir kitur.

Su tautiniais šokiais pasirodome savų ir svetimų tarpe, jie nukelia mus į brangią tėvynę, į gražią praeitį, o mūsų svetur augantį jaunimą supažindina su tais šokiais, kuriais galime prieš didžiąsias valstybes didžiuotis, nes jie yra gyvi liudininkai mūsų tautos aukšto lygio meno.

Marija Baronaitė-Grėbliūnienė

ŽIŪRIME – KLAUSOME

Šių metų pasaulinė paroda New Yorke savo paviljonais ir bendru charakteriu panaši į Kalifornijos Disneylandą, tik daug didesnė ir ištaigingesnė. Be pramonės ir techninių laimėjimų, pasiektų ir pasieksimų, parodoje labai daug vietos skirta menui. Kai kurių valstybių paviljonai yra stačiai tautiniai meno kūriniai, kurių statybai medžiagos atgabentos iš savo krašto. Vienas iš labiausiai lankytojų dėmesį patraukiančių paviljonų yra Vatikano paviljonas, prie kurio išpuošimo ir meninio praturtinimo daug prisidėjo lietuvis dailininkas, šiaip jau neturėjęs progos savo laisvos valstybės atstovauti lietuviškąjį meną, kaip kad kitų tautų dailininkai. V. K. Jonyno laimėjimai yra visų lietuvių laimėjimai, ir tuo galime su pagrindu d-idžiuotis.

Pradedant didžiausia, jei taip galima pasakyti, "atrakcija" — Vatikano paviljone pagarbiai ir pamaldžiai patalpinta Mykolo Angelo skulptūra "Pieta", savo meno įžymybėmis viliojo praeivį ispanai — savo Goyos garsenybėmis, jaeivį ispanai — savo Goyos garsiosiomis aprengta ir neaprengta "Majomis", japonai — savo egzotika ir pn.

Muzikai, dainai parodoje taip pat skirta labai daug vietos, kaip atskirų pviljonų iniciatyva, taip ir bendroje parodos programoje. Didžiulį parengimų kalendorių sudarė įvairių tautų pasirodymai su tautiniais šokiais, daina, liaudies instrumentaline muzika. Gavo vietos ir laiko čia ir Pabaltijo tautos — estai, latviai ir lietuviai. Estams buvo paskirta gegužės 31 d. (tą pačią dieną su armėnais), latviams — liepos 5 (tą pačią dieną su Porto Rico), lietuviams — rugpjūčio 23 (tą pačią dieną su norvegais).

Po to, kai balandžio 26 d. liaudies šokių ir dainų programa buvo pradėta su Amerikiečių Diena ("American Day"), kurioje pasirodė indėnai ir žymesnės amerikiečių liaudies šokių grupės, su savo menu rodėsi vengrai, graikai, Izraelis, Filipinai, lenkai, Pakistanas... bet vargu ar kuri kita tautybė atkreipė tiek dėmesio ir turėjo tokią didingą programą ir tiek publikos žiūrovų, kaip lietuviai. Tai nuopelnas ne vien mūsų energingo komiteto su J. Stuku priešakyje, bet ir visų, kurie aukomis, darbu ir dalyvavimu prisidėjo.

Amerikiečių laikraščiai nepagailėjo vietos aprašymams. Vieni jų daugiau pabrėžė tautinį etninį momentą, kiti net nevengė pridėti "politikos" (Herald Tribune):

"Amerikos lietuviams buvo priminta, kad jų kraštas buvo laisvas ir jų paviljonas buvo 1939-40 metų parodoje... Bet liūdnos mntys buvo išblaškytos, kada aikštė prisipildė 800 jaunų vyrų ir merginų tautiniais kostiumais ir demonstravo lietuviškus šokius. Kitas dienraštis (New York Times) rašė: "Aštuoni šimtai šokėjų ir 1400 dainininkų... Lietuvių dieną padarė **spalvingiausia programa, matyta bet kada pasaulio parodoje** (mūsų pabraukta. R.). Apie 16,000 asmenų, kilimo iš Lietuvos, beveik pripildė Singer Bowl šešių valandų iškilmėm...".

Katalikų savaitraštis "The Tablet" plačiai dėjęs žinių prieš Dienai įvyksiant, iliustruodamas nuotraukomis, po Lietuvių Dienos, aprašydamas pažymėjo, kad L. D. programa buvusi pati didžiausia ir gausiausiai lankoma iš visų iki tol buvusių tautinių grupių programų New Yorko pasaulinėj parodoj.

Toliau 8 psl.

ANTANAS SKIRKA

Dėdė Antanas

Kiekvienais metais, parvažiavęs atostogų iš miesto, aplankydavau savo tėvelio jaunesnį brolį Antaną.

Dėdė Antanas gyveno už kelių kilometrų nuo tėviškės. Kaip savanoris-kūrėjas, pasibaigus nepriklausomybės kovoms iš kariuomenės išėjęs į atsargą, žemės reformos laiku iš kaimyninio dvaro laukų gražioje vietoje, prie upės, gavo keliolika hektarų neblogos žemės...

Mano dėdė, ilgą laiką tarnaudamas kariuomenėje, savanoriu įstojęs į pirmuosius jos pulkus ir dalyvavęs kovose su visais Lietuvos priešais, buvo išsitarnavęs kavalerijos viršilos laipsnį. Už narsumą ir pasižymėjimą kautynėse buvo apdovanotas Vyties Kryžiaus ordenu. Kaip savanoris buvo apdovanotas Savanorio-Krėjūo medaliu ir dešimties metų Nepriklausomybės paminėjimo medaliu. Jau beūkininkaudamas, už aktyvų darbą šaulių eilėse buvo apdovanotas Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino ordinu.

Grįžęs iš kariuomenės, dėdė suorganizavo apylinkės šaulių būrį ir visą laiką buvo to būrio vadu. Mūsų apylinkės kaimo jaunimo ir atsargos karių tarpe šauliai buvo populiariausia organizacija. Šaulių eilėms nuolat augant ir stiprėjant, būrys, dėdės rūpesčiu, prie miestelio nusipirko didoką žemės sklypą. Ant jo buvo pastatyti Šaulių Namai su sale šokiams. Prie namų buvo įrengta krepšinio ir šaulių rikiuotės pamokų aikštė. Šaulių Namuose, dėde griežtai prižiūrint ir kontroliuojant, buvo ruošiami šeštadieniais arba sekmadieniais jaunimui pasilinksminimai su šokiais, nes būrys paskutniu laiku jau turėjo ir savo orkestrą.

Kai buvau paauglis moksleivis, Vasario Šešioliktosios šventės rytą visuomet su džiaugsmu skubėdavau į miestelį, daugiausiai, žinoma, pamatyti, kaip dėdė Antanas šventės iškilmėse praves savo šaulių būrį...

Dėdė šaulių būrį rikiuotėje įvesdavo į bažnyčią. Paskui šaulius pro visas duris į bažnyčią paskubomis sueidavo ir žmonės.

Po pamaldų dėdė būrį su šaunia daina pravesdavo per visą miestelį. Dainuodavo paprastai "Augo sode klevelis" arba "Ant kalno mūrai" Vėliau repertuaras pasipildė ir naujoviškesnėmis dainomis.

Aš, matydamas dėdę Antaną iškilmių centriniu asmeniu, be kurio, atrodydavo, ir pati šventė negalėtų įvykti, visu sprindžiu paaugdavau savo draugų tarpe. O jei kartais dar atsirasdavo toks geltonsnapis, kuris nepažino mano dėdės, tokiam su malonumu ir pasididžiavimu paaiškindavau, kad tas visų šaulių vadas yra tikras mano dėdė.

Visi paaugliai, žinoma, nuleidę nosis tylėjo, nežinodami ką sakyti ir, be abejo, man labai pavydėjo tos garbės, nes niekas kitas aplinkui neturėjo tokio narsaus dėdės.

* * *

...Tais atmintinais metais po lenkų ultimatumo, dėdė smarkiai karščiavosi, įrodinėjo, kad lenkams nereikėjo nusileisti, o atsakyti į ultimatumą visuotine mobilizacija. Lenkai, būdami iš visų pusių apsupti didelių ir kerštingų kaimynų, kurie tik ir laukia progos jiems šonus pakedenti, bei turėdami pernelyg daug tautinių mažumų, nėra pajėgūs vesti puolamojo karo, tad būtų turėję nusileisti.

— O mes, — kalbėjo dėdė, — jei būtume stoję gintis, tai būtume gerai žinoję už ką. Jeigu mes anais laikais, būdami negausūs, menkai ginkluoti ir teturėdami tik mažą skaičių tikrai patyrusių vadų, stojome, atlaikėme ir pagaliau sudavėme lenkams kietą smūgį ties Giedraičiais ir Širvintais, tai juo sėkmingiau galėtume su jais kariauti dabar, kada turime didelį paruoštų karininkų kadrą ir tūkstančius gerai apmokytų atsargos ir aktyvios tarnybos kareivių...

— Dėl Vilniaus ,— tęsė toliau dėdė, tai buvo padaryta didžiausia klaida, kad Santarvei įsikišus, mes neišnaudojome savo krauju pasiekto laimėjimo. Kada lenkai sumušti be tvarkos ir panikoje bėgo, mes turėjome stovėti ir žiūrėti, nesitverdami apmaudu ir piktumu. Pats jų generolas želigoskis sužeistas tik per plauką nepateko į mūsų rankas. Labai gaila, kad aš tada buvau kitoje fronto vietoje ir man neteko matyti, kaip jį lenkų seržantas ant pečių išnešė tiesiog iš po mūsų visu frontu puolančių karių akių. Jo laimė, kad aš to nepastebėjau. Oi, būtų jo neišnešę, — karščiavosi dėdė.

Dėdė užsirūkė cigaretę, apsiramino ir jau ramiu balsu kreipėsi į mane:

— žinai, paskutiniu laiku sapnuoju keistus sapnus, kurie tiesiog verčia galvoti apie ateitį, o gal ir nelaimingą likimą...

— Man rodos, dėde, kad jūs per daug imate visa tai į širdį ir sielojatės, o po to naktimis baisius sapnus sapnuojate... Pagaliau, dėde, kaip jūs, būdamas gerai apsiskaitęs ir savo gyvenime visko matęs,galite tikėti sapnais?

— Aš tikiu, kad yra pranašingų sapnų, per kuriuos žmogui apsireiškia Apvaizdos viską žinanti galia. Žemėje ir gamtoje yra dar daug visokių reiškinių, kurių žmogaus protas negali išaiškinti ir suprasti. Imkime mums matomo pasaulio sutvarkymą bei tikslų jo veikimą... Apie tai pagalvojus ir atmetus Dievo buvimą, visokios dabar turimos mokslo žinios atsimuša kaip į sieną... Mano supratimu , kai kurie mokslininkai mėgino išspręsti tai, ko patys tikrai nežino. Esu tikras, kad savo širdyje jie ir patys netiki tuo, ką sako, bet tyčiomis nori apeiti ir paneigti tikrąjį Kūrėją-Dievą, kurį kiekvienas širdyje daugiau ar mažiau jaučia...

— Mudu, dėde, nuo sapnų nukrypome į filosofiją. Jei tikėti sapnais, tai reikia tikėti ir senų žmonių pasakojimais, burtais ir vaiduokliais.

— Burtais aš netikiu. Bet vistiek yra gyvenime reiškinių, kurie nesiduoda paprastai išaikinami...

—Šiandien aš tau papasakosiu vieną mano paties pergyventą keistą įvykį, kurio jokiais mokslais neišaiškinsi ir apie kurį gali galvoti, kaip nori.

Išgėrėme po stiklą maloniai gaivinančio kaimiško obuolinio vyno, užsirūkėme po cigaretę ir dėdė pradėjo pasakoti:

— Nepriklausomybės kovų metu mūsų kuopa stovėjo Augustavo-Suvalkų ruože, saugodama nuo lenkų keilų kilometrų barą. Vieną rudens rytą lenkai stipriomis jėgomis pradėjo staigų puolimą. Mūsų gana retai tame ruože išdėstyti kariuomenės daliniai gavo įsakymą vengti tiesioginių kautynių su lenkais ir atsišaudant trauktis Seinų kryptimi.

Visą dieną nevalgę, labai išvargę traukėmės atgal ir vakare atsiradome prie vieno didelio dvaro. Visi dvaro pastatai buvo mūriniai, gerai išsilaikę. Dvaro rūmus supo dar žaliuojąs, bet gerokai apleistas parkas, per kurį tiesėsi liepų ir topolių alėjos. Daug medžių buvo iškirsta. Matyti, vietiniai gyventojai karo laiku taip apsirūpino kuru žiemai.

Kuopos vadovybė gavo žinių, kad prieš lenkus pasiųsti mūsų kavalerijos ir pėstininkų daliniai juos sulaikė. Kuopos vadas nutarė leisti vyrams pailsėti ir tą naktį pernakvoti dvaro rūmuose. Sutikti dvaro kumečiai pranešė, kad rūmai stovi tušti, o jų savininkas, kažkoks lenkas grafas, yra pabėgęs ir gyvena Varšuvoje.

Įėjus į vidų, į mus iš visur padvelkė viduramžių aristokratų gyvenimo romantika. Ant sienų kabojo įvairių didikų paveikslai. Iš paauksuotų rėmų jie tartum gyvi, pro amžių dulkes žvelgė į mus. Rūmuose, apsidairius, į akis krito karo metui neįprasta kambarių tvarka. Kambariai gana dideli, tvarkingai apstatyti, lyg juose kas gyventų. Paveikslai ant sienų kabojo savo vietose. Salione ant stalo buvo pastatytas gramofonas su dėže plokštelių. Miegamuose kambariuose stovėjo lovos su visais paklojimais, užklojimais ir pagalvėmis. Visa tai apžiūrėdami, mes stebėjomės, kaip to turto neišnešiojo apylinkės gyventojai, nes rūmai buvo net neužrakinti.

Kuopos vadas ir kiti karininkai pasirinko geriausius miegamuosius kambarius ir tuojau nakvynei pasiruošė lovas. Mes, kareiviai, irgi susitvarkėme gana patogiai, nes vietos ir visokios guoliui pasiruošti medžiagos suradome pakankamai.

Pavalgę, išstatę sargybas ir patrulius, mes, būdami labai išvargę, tuojau sugulėme ir greitai užmigome. Apie vidurnaktį mus visus prižadino nežmoniškas ir keistas triukšmas. Visur rūmuose buvo tamsu, bet salione grojo triukšminga muzika ir visuose kambariuose pašėlusiai trypdami kažkas šoko.

Mes griebėmės ginklų, uždegėme šviesas ir triukšmas staiga nutilo. Elektros lemputėmis pasišviesdami, smulkiai apžiūrėjome visus kambarius ir, ant viršaus iškrėtę visas palėpes, neradome jokio svetimo žmogaus. Keisčiausias dalykas buvo tas, kad lauke aplink rūmus vaikščioję sargybiniai jokio triukšmo sakėsi negirdėję ir bendrai nieko įeinančio ar išeinančio nepastebėję. Visi nutarėme, kad mums išvargusiems taip tik pasigirdo, arba kad visi sapnavome vieną ir tą patį sapną. Juokaudami vienas iš kito, vėl pamažu grįžome į guolius ir pradėjome užgesinėti šviesas.

Kai šviesos buvo visur užgesintos, vėl staiga iš naujo prasidėjo dar didesnis triukšmas. Vėl visi sukilome, uždegėme šviesas ir triukšmas nutilo. Šį kartą keistą triukšmą girdėjome nemiegodami, tad abejonės dėl jo tikrumo nebuvo. Ypatingos baimės nejutome, nes buvome daug žmonių ir visi gerai ginkluoti, bet norėjome visi pailsėti, o rūmuose per visą naktį, atrodė, ramybės nebus. Kuopos vadas ir daugelis kitų galvojo, kad po rūmais yra nutiesti požeminiai elektros laidai, o prie jų prijungti tam tikri aparatai, kurie ir kelia šį pašėlusį triukšmą, kokiam nors pokštininkui iš toliau įjungiant ir išjungiant elektros srovę. Tad buvo nutarta reikalą ištirti rytoj, dienos šviesoje, o likusiai nakties pusei praleisti, persikelti į toliau nuo rūmų esančius kumetynus. Prie kiekvienų rūmų durų buvo pastatyti sargybiniai, kad niekas nakties laiku negalėtų į juos įeiti ar išeiti.

Rytojaus dieną kuopos vado įsakyti pradėjome ieškoti kaltininko, kėlusio naktį rūmuose triukšmą.

Mūsų darbų pasižiūrėti susirinko keletas kumečių ir apylinkės gyventojų. Jie mums pradėjo aškinti, kad rūmuose vaiduokliškas triukšmais naktimis prasidėjo tik karo pradžioje. Jų pasakojimu, vieną naktį rūmuose atsitikę kaškas paslaptingo. Buvusi girdėti muzika, vėliau didelis triukšmas ir šūviai. Bet šio įvykio smulkmenos aplinkiniams žmonėms nebuvo žinomos. Už kelių dienų po šio įvykio, vieną naktį slapčia, matyt, taip pat negalėdami rūmuose gyventi, kažkur išvyko ir dvaro savininkas krafas su artimaisiais. Apie juos žinoma tik tiek, kad jie gyvena Varšuvoje. Nuo to laiko rūmuose niekas nebyvenąs ir jie stovį tušti... Dar keisčiau su rūmų turtu. Rūmuose visi daiktai stovėjo nepaliesti Nenormaliose karo sąlygose juos turėjo išgrobstyti aplinkiniai gyventojai. Pasirodo, kad daugumas iš karto taip ir bandė daryti, bet pasirodė štai kas. Jei tik kokį daiktą iš rūmų parsineši namo, tą naktį tavo troboje prasideda toks pat vaiduokliškas triukšmas, kaip ir dvaro rūmuose. Ir tol neturėsi ramybės, kol to daikto nenuneši atgal ir nepadėsi jo į tą vietą, iš kur jį paėmei. Todėl aplinkiniai gyventojai ir neliečia rūmuose esančių daiktų.

Mes, visa tai girdėdami, stebėjomės ir nežinojome kaip tą viską išaiškinti.

Nepaspėjus šios keistos paslapties išaiškinti, kuopa gavo įsakymą skubiai trauktis į Seinus, kadangi lenkai visu frontu stūmėsi į priekį.

Vėliau mūsų kuopa, pailsėjusi ir palidyta, buvo perkelta į rytinės Lietuvos fronto ruožą, gana toli nuo tos atmintinos nakties įvykių vietos. Visą laiką turėjau didelį norą nuvykti dar kartą tenai ir ištirti šį keistą reiškinį. Bet deja, to padaryti negalėjau.

Kaip žinome, pasibaigus nepriklausomybės kovoms, šios vietos pasiliko toli už demarkacijos linijos lenkų pusėje ir tenai nuvykti nebuvo galima. / Nukelta į 17 psl.

MAGIŠKI ŽIBINTAI

Balys Auginas

BALYS AUGINAS

Atsivėrimas

Nakties juodam katile
Tirpsta žvaigždžių metalas:

Sapnai mirė prieš aušrą —
Jų gedulą tebenešioju
Pamėkliškai klaidžiodamas
Gyvųjų gatvėmis —

Grąžinkite man svajonių,
Bent atspindžio trupinį,
Ūksminguos mano takuos!

Miršta žodis dainoj,
Ir melodijų aidas —
Byloja man kanklių medis,
Verkia plieno styga,
Kvatoja isteriškai išraitytas
Varis — — — (O kraujo bangavimą
Virpina būgnas — — —)

Žydėjimo mano akimirksnį —
Kaip žiedo taurelė —
Veriasi saulėn širdis — — —
Plakdama pingvino sparnais,
Merdėdama
Pražysta sapnuose. — — —

Tiltas

Anapus smėlėtų laiko lygumų
Yra upė praeities išdžiūvus —
Seniai seniai jos vandenys
Įsisunkė į debesis,
Palikdami dūlantį dulkėmis dugną — — —

Bet kartą debesys prasiveria —
Kaip sudužęs ąsotis —
Ir lyja šviežiu ir gaivinančiu
Atminimų lietum —

Ir apkurtę krantai prakalba
Patvinusio potvynio vandeniu —
(Nors seniai seniai jis išgaravo
Ir išblukusia virto vaivorykšte) —
Aš metu metų metais statytą
Prisiminimu šviesųjį tiltą —
Ir jungiu išdžiūvusios upės krantus —
Ir vėl vaikštau takais
Išnykusios vaivorykštės —

Tai tiltas į mano nuskendusią Praeitį —
Tai sugrįžimas į paliktas dienas
Anapus laiko ribos — — —

Gėlių atmaina

Aš norėčiau užmigti
Po tėviškės moliu,
Po šnabždančiom tujom,
Ar giedančio gluosnio pavėsy,
Užklotas drungna šilainės antklode,

Pro kurią sunktųs į mane
Paliktos mylinčios ašaros —
Gaivios, kaip gegužės lietus —
Prikeliąs kiekvieną svajonę žemėje —

Ir, tikiu — iš tamsos vėl pakilsiu —
Kaip nauja gėlių atmaina — — —

M. K. Čiurlionis

Svajotojas

Tu ateini su magišku akių žibintu
Ir padegi šimtmečio sutemas —

Saldus saulėtekio medus
Teka tavo lūpomis —
Ir tavo žodžiai apvaisina uolas —
Ant jų vilties vynuogių kekės
Linguoja ryto raustančiam vėjuje — — —

Smėlio dykumoj prakalba švelnūs
Anemono žiedai, ir lotoso baltosios valtys
Sklendžia Nilo dumble — — —

Tu ateini su magišku akių žibintu —
Ir visos mūsų valandos —
Nesibaigiantis ugnies žydėjimas — — —

Saulėgrąža

Norėčiau gimt saulėgrąža: —
Rytą aš melsčiaus liepsnojančiam dangui,
Aušrų nubudusiom akim
Virš mažo mano kaimo — —
Į rudą įdegusį veidą
Nuo vasaros laužų kaitrių —
Nutūptų rasos gaivinančios bitės.

Ir mano auksinius plaukus
Tingūs vėjai kedentų —
Šukuotų man galvą lietus
Sidabrinėm trupančiom šukom — —
Ir vasaros lepi diena
Plasnotų drugiais ir suptųs
Ant mano liauno liemens.

Gurkšnočiau žemės vyną šiltą —
Svaigdama garuojančio vakaro rūku.
Ir sutemų juodieji žiburiai
Atvestų vakarą prie mano kojų — —
Ir birtų spindinčios padangių vyšnios
Į mano degančius geltonus plaukus,
O aš — į debesis iškėlus veidą —

Stebėčiau, kai sužydusio dangaus laukais,
Ramiai banguodama, keliauja
Procesija žvaigždžių — šviesiųjų maldininkų — — —

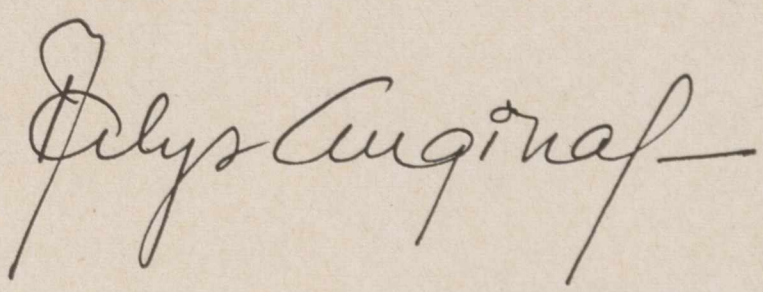

Lietuviškų organizacijų ir veteranų vėliavos Lietuvos ir Amerikos himnų metu.

Legionaires and representatives of organizations stand at attention during the American and Lithuanian anthems. Foto V. Maželis

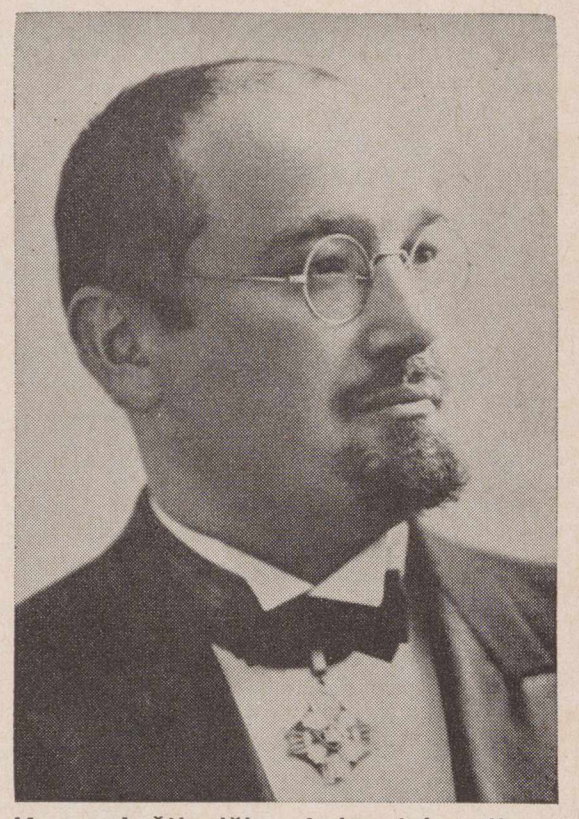

Komp. J. Žilevičius, I-sios dainų dienos nepriklausomoj Lietuvoj ir 1939 m. pas. parodoj liet. dainų šventės dirigentas.
Composer J. žilevičius.

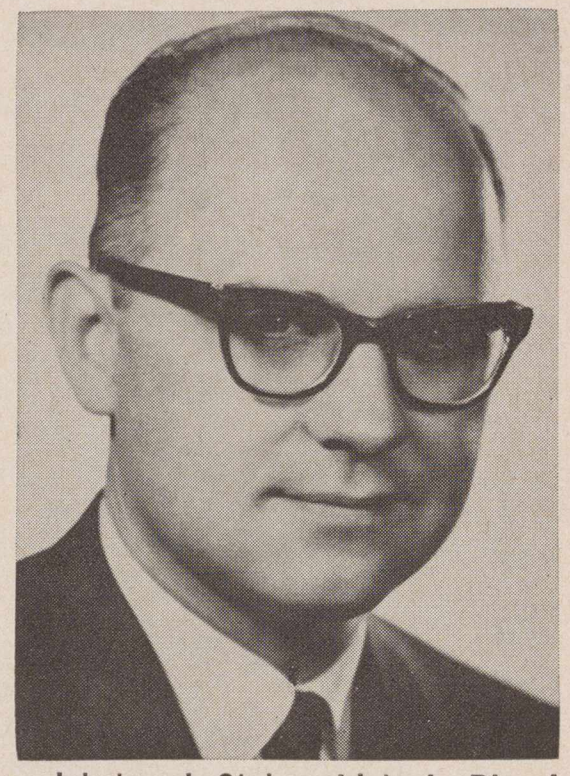

Jokubas J. Stukas, Lietuvių Dienai rengti komiteto pirmininkas.
Chairman of Lith. Day committee.

Atkelta iš 5 psl.

Pasiruošimas Lietuvių Dienai iš komiteto pareikalavo daug energijos ir jėgų. Komitetui vadovavo žinomas L. Vyčių veikėjas, lietuviškos radijo programos N. J. vedėjas ir profesorius Jokūbas Stukas; vicepirm. ir meninių programų vadovas buvo akt. Kazys Vasiliauskas, vicep. ir spaudos sekc. vad. — kun. dr. S. Valiušaitis, sekretorius — Antanas Maceika, iždininkas — Antanas Šetikas.

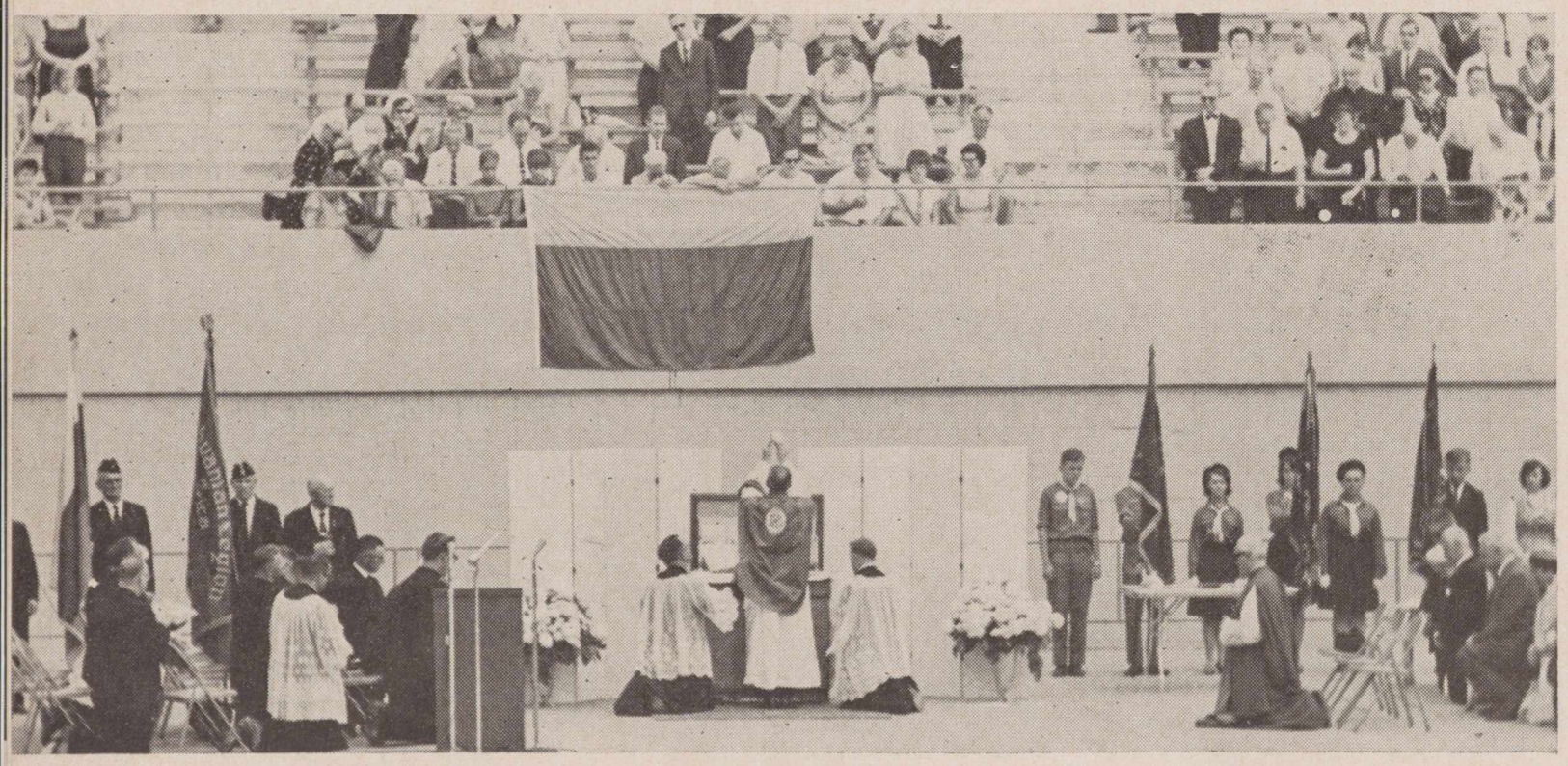

Technikinių reikalų vadovas — kun. L. Jankus, leidinių sekcijos vad. — V. Vaitiekūnas, dailės sekcijos vadovė — Helen Kulber, dailės sekc. pirm. — Aleksandra Merker, informacija JAV spaudoje — P. Wytenus ir A. Sniečkus.

Bendrai dienos organizacijai ir įvairioms sritims buvo parinkti savo specialybės žmonės, kurie turėjo darbo iki kaklo. Štai bent jų pavardės, dirbusių septyniose sekcijose.:

Pamaldos pradedant Lietuvių Dienos programą rugp. 23 d. 12 val. 30 min. Mišias aukoja vysk. V. Brizgys. Pamokslą sakė prel. J. Balkūnas.

V. Brizgys, Bishop-in-exile of Lithuania, came from Chicago to offer Holy Mass at the Singer Bowl preceding the program. Msgr. J. Balkūnas of Maspeth, N. Y., (kneeling at right), called on all to pray for a free Lithuania during his sermon. The altar and religious accouterments were loaned by the Vatican Pavilion.
Foto P. Ąžuolas

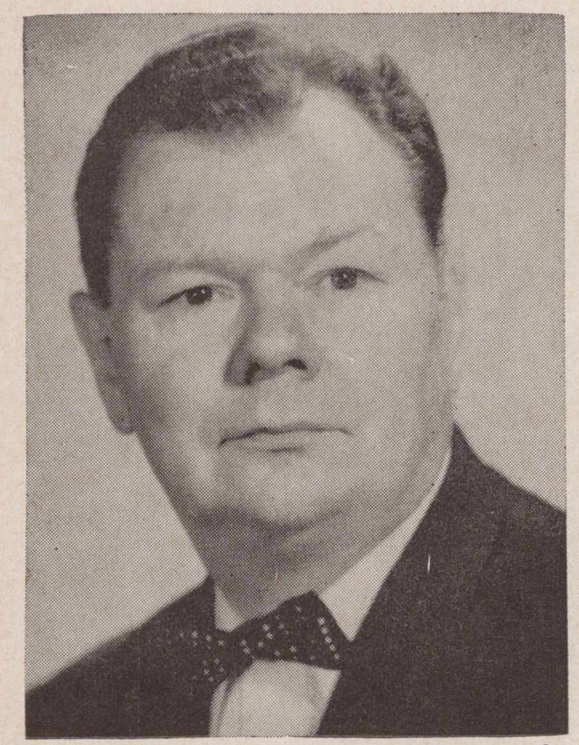

Algirdas Kačanauskas, muzikų sekcijos pirm., dirigentas.
Conductor Algirdas Kačanauskas.

Kazys Vasiliauskas, Liet. Dienai rengti komiteto vicepirmininkas.
Vicepresident of Lith. committee.

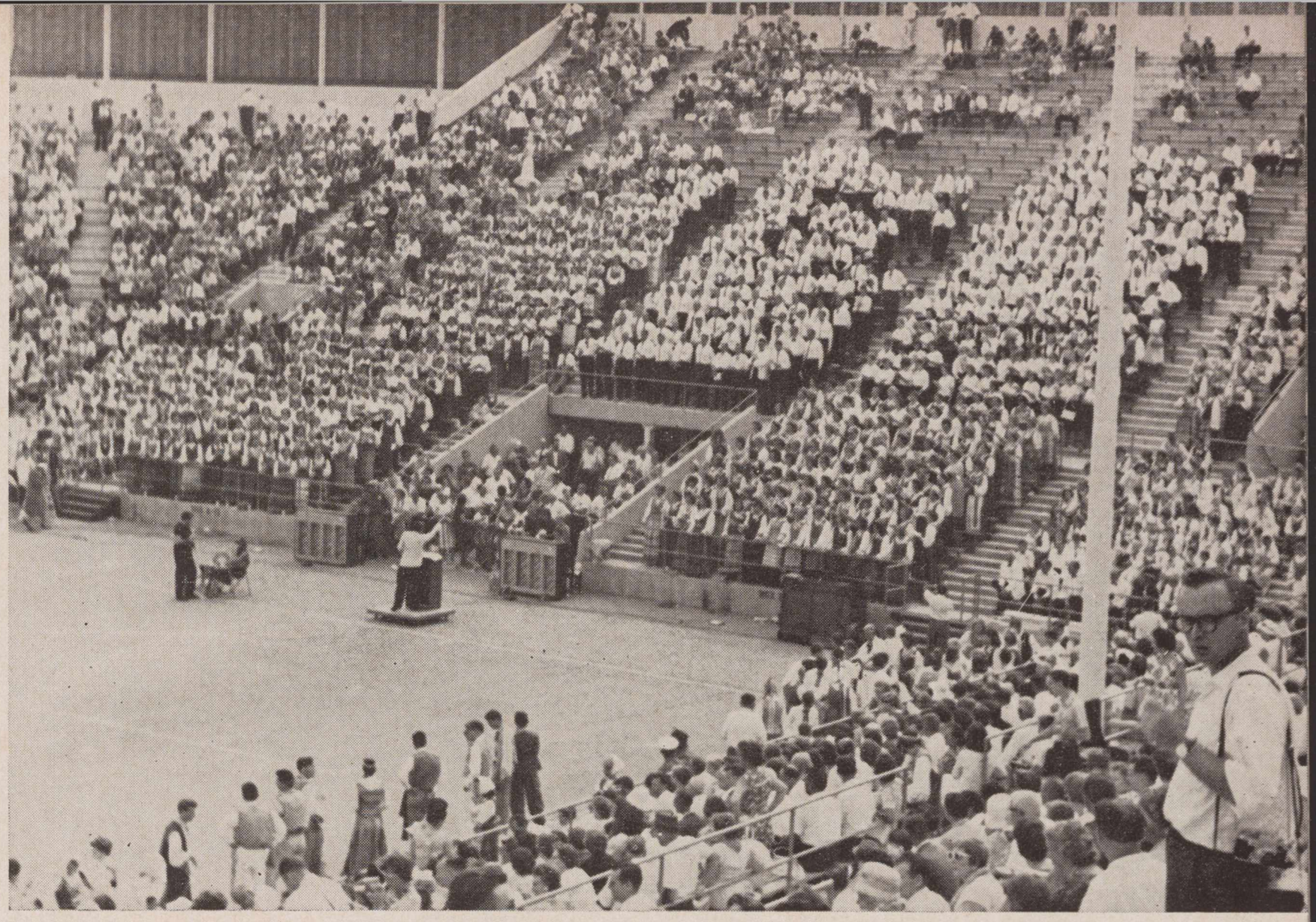

Jungtinis choras. Dalyvavo 31 choras su apie 1400 dainininkų. Dirigavo Kačanauskas, Verikaitis, Mikulskis, Kačinskas, Stephens.

Mixed choir, about 1400 singers participated. Conducted Kačanauskas, Verikaitis, Mikulskis, Kačinskas and Stephens. Foto V. Maželis

Spaudos sekc. pirm. — Albinas Trečiokas. narys J. Valaitis.

Finansų sekcija: J. Šlepetys — vadovas, New Jersey fin. sekc. pirm. inž. V. Dilis, sekr. A. Ošlapas, V. Alksninis, J. Boley-Bolevičius, E. Dilienė, O. Genevičienė, E. Genevičius, E. Kulbokienė, D. Penikas, dr. B. Radzivanas, A. Reventas.

Muzikos sekcija: Alg. Kačanauskas — pirm., Antanas Visminas—vicepirm., M. Cibas — sekr., narys Vincas Mamaitis.

Tautinių šokių sekcija: Jadvyga Matulaitienė — pirm., Vyt. Strolia, Alf. Samušis, Laima Šileikytė.

Svečių priėmimo sekcija: Vaclovas Butkys — vadovas, A. Vakselis, vicepirmininkai: S. Remeza, dr. H. Lukaševičius, J. Vilpišauskas, A. Kaunas, I. Gasiliūnas, A. Gerulaitienė—sekr., nariai: A. Kynastas, M. Kregždienė, K. Skobeika, R. Trampas.

Sporto sekcija: A. Vakselis — vadovas, kiti: A. Daukša, G. Švelnys, A. Jankauskas, V. Laugalis, S. Rebeza.

Nakvynių ir svečių glob. seksija: V. Butkys — vad., A. Radzivanienė, sekr., narės: G. Anuškienė, V. Dėdinienė, E. Sandanavičienė, M. Verbickienė

Jaunimo sekcija: A. Budreckas — vad., eisenos tvarka — E. Remeza, programos tvarka — V. Jurgėla, stadiono tvarka — A. Vainius, informacija — K. Čižiūnas, ypat. reik.: Vida Lušytė, I. Sandanavičiūtė, R. Subačius.

Nukelta į 10 psl.

Lietuvių Dienos mišraus ir atskirų chorų dirigentai (ne visi).

Some of the participating choral directors take a bow:

1. V. Mamaitis, Elizabeth, N. J., 2. J. Varaitis, Lucerne, Penn., 3. L. Kaulinis, Phila., Pa., 4. A. Bulevičius, Scranton, Pa., 5. A. Kačanauskas, N. J., 6. I. Vasyliūnas, Cambridge, Mass., 8. J. Kačinskas, Boston, Mass., 9. V. Verikaitis, Hamilton, Canada, 10. A. Mikulskis, Cleveland, Ohio, 11. A. Mateika, Detroit, Mich., 12. (?) 13. J. Petkaitis, Hartford, Conn., 14. A. Aleksis, Waterbury, Conn., 15. P. Ambrazas, Cleveland, Ohio, 16. J. Adomaitis, Rochester, N. Y., M. Cibas, New York. Foto V. Maželis

Lietuvių Dienai rengti komitetas pasaulinėje parodoje New Yorke su sekcijų nariais, susirinkęs posėdžio 1964 m. liepos 14 d.

I eilė: iš kairės — A. Kačanauskas, J. Matulaitienė, V. Dilis, A. Šetikas, ižd., kun. S. Valiušaitis, vicep., J. Stukas, pirm., K. Vasiliauskas, vicep. ir meno sekc. koordinatorius, kons. A. Simutis, H. Kulber, J. Šlepetys; II eilė: A. Visminas, M. Virbickienė, I. Dilienė, G. Anuškienė, A. Radzivanienė, V. Dėdinienė, C. Genevičienė, A. S. Trečiokas, V. Alksninis, A. Ošlapas; II eilė: V. Butkys, M. Cibas, I. Sandanavičiūtė, V. Strolia, L. Šileikytė, dr. B. Radzivanas, E. Genevich, L. Virbickas. (Nuotraukoje nėra: kun. Jankaus, A. Sniečkaus, A. Revento, A. Maceikos, A. Vakselio, Mrs. A. Merker, A. Budrecko, V. Vaitiekūno, J. Valaičio ir kt.).

Officers and members of the Lithuanian Committee for the World's Fair at a meeting July 14, 1964.

Alice Stephens, garbės dirigentė.
Mrs. Alice Stephens, honorary conductor.

Garbės svečiai: J. Audėnas, einąs Vliko pirm. pareigas, J. Kajeckas, Lietuvos Astovas Washingtone, Senatorius B. K. Keating, vysk. V. Brizgys, prel. J. Balkūnas. Foto P. Ąžuolas

American and Lithuanian honor guests at the Lithuanian Day at the Fair.

Included among the honored guests and dignitaries were J. Audėnas, acting President of the Supreme Committee for Liberation of Lithuania, J. Kajeckas, Charge d'Affaires of the Lithuanian Legation in Washington, D. C., Senator K. B. Keating, Bishop Brizgys, Msgr. J. Balkūnas.

Senator Keating opened his speech with "Laba diena, lietuviai" (Good Day, Lithuanians) and ended it with "Tegyvuoja laisva Lietuva" (May Lithuania be free!) which brought forth large ovations from the audience. Messages were received from others who could not attend — Gov. Nelson Rockefeller, Mayor R. Wagner, Rep. William Miller... Anna Kaskas... ton, D. C., Senator K. B. Keating, Bishop Brizgys, Rt. Rev. Msgr. J. Balkūnas. The Concul General, the late Jonas Budrys (who passed away Sept. 1st), was also an Honorary President; Mrs. Regina Budrys, the present Consul General V. Stasinskas, Vice Consul A. Simutis, and Mrs. Simutis, The Honorary Consul A. Shallna and Mrs. Shallna were also present.

Jeronimas Kačinskas, dirigentas.
Conductor J. Kačinskas.

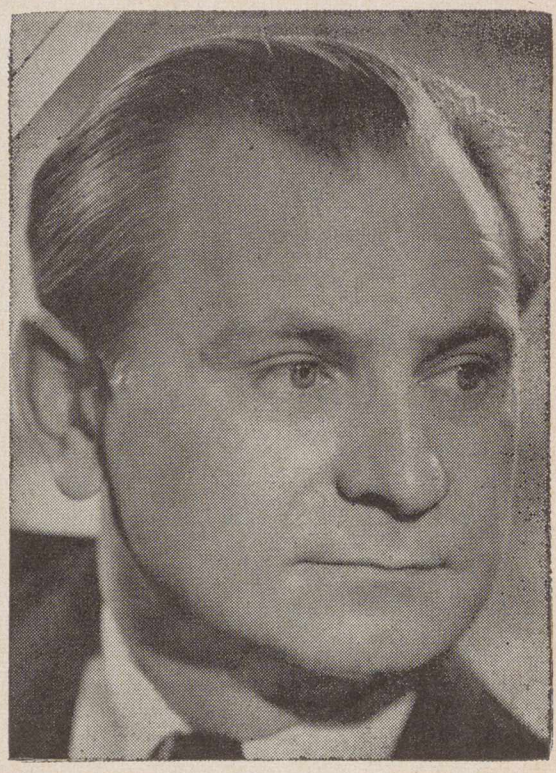

Alfonsas Mikulskis, dirigentas
A Mikulskis, conductor.

Lietuvių Dienos programa prasidėjo rugpjūčio 23, sekmadienį, 12 val. vainiko padėjimu prie lietuviškojo kryžiaus, pagerbiant žuvusius už Lietuvos laisvę.

Lietuviškasis kryžius pasaulinėj parodoj, Meditacijos aikštėje, netoli Kodak paviljono, tą dieną jau prieš dvyliktą buvo gulte apgultas lietuviškos publikos. O ji vis rinkosi skubėdama pro visus parodos vartus.

Lygiai dvyliktą prie kryžiaus, kuris savo tvorele aptverta aikštelę darželiu priminė lietuvišką teritoriją, buvo padėtas didelis vainikas. Be kalbų, be triukšmo, giliai susikaupus širdies gilumoje, pagerbti žuvę dėl Lietuvos laisvės. Vainiką padėjo Lietuvos Atstovas Juozas Kajeckas.

Iš ten žmonės išsijudino su vėliavom tiesiai per parodos judrias aikštes į Singerio stadijoną (Singer Bowl), parodos komiteto specialiai pastatytą įvairiom parmogom.

* * *

Stadione žmonės plūdo pro visus vartus, kur stovėjo tautiniais drabužiais apsirengusios lietuvaitės ir nurodinėjo judėjimo kryptis. žmonės skubėjo užimti geresnes vietas. Prieš estradą, kur buvo laikomos mišios, ir kur vėliau sėdėjo garbės svečiai, buvo užimtos visos vietos. Didelė žmonių minia ten margavo, vėdinosi skarelėm ar programom, gindamiesi nuo dienos tvankos ir karščio. Termometras rodė 90°.

Mišios prasidėjo 12 val. 30 minučių. Jas aukojo vysk V. Brizgys; pamokslą pasakė auksaburnis prel. Jonas Balkūnas. Angliškai jis priminė Lietuvos sunkią nelaisvę.

Mišių metu lietuviškas giesmes giedojo jungtinis choras. Po pamaldų pagiedotas Lietuvos himnas. Jį giedojo visi besimeldžiantieji. Niekad tautos himnas neplaukia taip iš gilumos širdies, kaip sujungtas su malda.

"Jei dainų nebedainuotumėm ir šokių nebešoktumėm, mūsų kultūrinis gyvenimas pasidarytų tamsesnis..." — kalbėjo Rūta Lee-Kilmonytė, pradėdama vadovauti šokių ir dainų programai.

Jos kairėje matyti sėdint L. Atstovas J. Kajeckas su ponia, tautinių šokių specialistas "Vilties" red. Vytautas F. Beliajus.

"Our cultural lives would be darkened if we ceased to sing and dance" — said Ruta Lee, Lithuanian-American star of cinema, television, and theatre, — she spoke in flawless Lithuanian after her introductory remarks in English. — An electric Singed Bowl sign facing the main entrance to the World's Fair continuously flashed "Labas (Good Day) — Lithuanian Nationality Day".

o o o

Po pamaldų choristai ir šokėjų grupės pradėjo rikiuotis didžiajai eisenai. Visam paradui grojo Bostono Šv. Petro parapijos jaunimo orkestras. Pasirodė dainų šventės dirigentai, o už jų, nešdami savo vietovių įrašus, žengė chorai. Choristus sekė šokėjai. Jų, kaip ir chorų, buvo apie 30 grupių. Iš toliausia atvykusi grupė — iš Los Angeles. Publika visiems ploja. Pažįstami, draugai, — visi randa sau ką širdžiai artima.

Chorai sustojo viename stadijono aikštės pakrašty, šokėjai — kitame. Šokėjų gal apie 500-600, dainininkų — 800—1000.

Pats jauniausias atžalynas, Brooklyno Maironio šešt. mokyklos šokėjų grupė, įžygiuoja į aikštę.

Tarp 28 šokėjų grupių dalyvavo 8 jaunių grupės: Brooklyno Maironio vardo , Newarko Aušros Vartų šešt. mokyklos, Bostono, Kearny-Harrison, N. J., Linden, N. J., New Britain. Conn. lituanistinių mokyklų ir Hartfordo skautų "Gintaro" grupės. Foto P. Ąžuolas

Young dancers from the Maironis Lituanistic School of Brooklyn, N.Y. Among 28 dance groups, eight were composed of school children.

Iš toliausia atvykę šokėjai buvo Los Angeles Liet. Bendruomenės Jaunimo Ansamblis, vadovaujamas mokyt. Onos Razutienės. Foto R. Kisielius

The folk dance group who traveled the longest distance to the Fair was the Los Angeles Youth Ensemble. They were the featured dancers at the Federal Pavilion the following day, as well as at the Singer Bowl.

Oželis. Foto R. Kisielius

"Men's Goat Dance", depicting the encounter of billy goats, gave the young men an opportunity to show their agility and strength.

Malūnas. Foto P. Ąžuolas

"The Windmill", performed by the combined senior folk dance groups, was actuated by their own energy — certainly not by the hot sun rays which beat down on the Singer Bowl.

Atidarymo ceremonijas žodžiu pradeda komiteto pirm. J. Stukas. Jis džiaugiasi, kad darbas pavyko. Pasaulinėje parodoje lietuviai dalyvaujame kaip tauta, bet netrukus, jis tiki, dalyvausime ir kaip laisva valstybė. Nuskamba Amerikos ir Lietuvos himnai. Lietuvių himną gieda jungtinis mišrus choras, diriguoja Alice Stphens-Steponavičienė. Iš garbės svečių kalba sen. Keating ir Lietuvos Atstovas J. Kajeckas. Ypač šiltai sutiktas Keating už jo suprantantį lietuvius žodį ir už lietuviškus pradžios ir pabaigos žodžius. Malda už tėvynę (Aleksandro Kačanausko), diriguojant A. Kačanauskui, baigiama oficialioji dalis.

* * *

Dabar J. Stukas pristato programos vedėją aktorę Rūtą Kilmonytę, kuri publika savo dzūkišku žodžiu pagriebia už širdies. Jo žodžius gaudo ypač jaunimas, į kurį ji daugiausia ir kreipiasi.

Lietuvių ir anglų kalbomis Rūta apibūdina kiekvieną šokį ir dainą.

Šokių ir dainų programa buvo supinta pakaitomis. Pradėta šokiais Šustu ir Subatėle, kuriuos atliko jungtinės vyresniųjų grupės. Subatėlę palydėjo jungtinis mišrus choras, dir. A. Kačanausko.

Toliau Vaclovas Verikaitis, solistas ir dirigentas, dirigavo keturioms liaudies dainoms: Verkia mergelė — harmonizuotai J. Štarkos, Už jū-

Jadvyga Matulaitienė, vyr. tautinių šokių vadovė.

Mrs. J. Matulaitis, in charge of folk dance program.

Aštuonytis. Foto P. Ąžuolas

"Little Eight", a weaving dance, was accompanied by the song — "Weave, daughter, the thin linen cloth, do not fear this tiresome task, otherwise, you will not be someones daughter-in-law, rendered by th combined women's chorus, cond. by A. Kačanauskas.

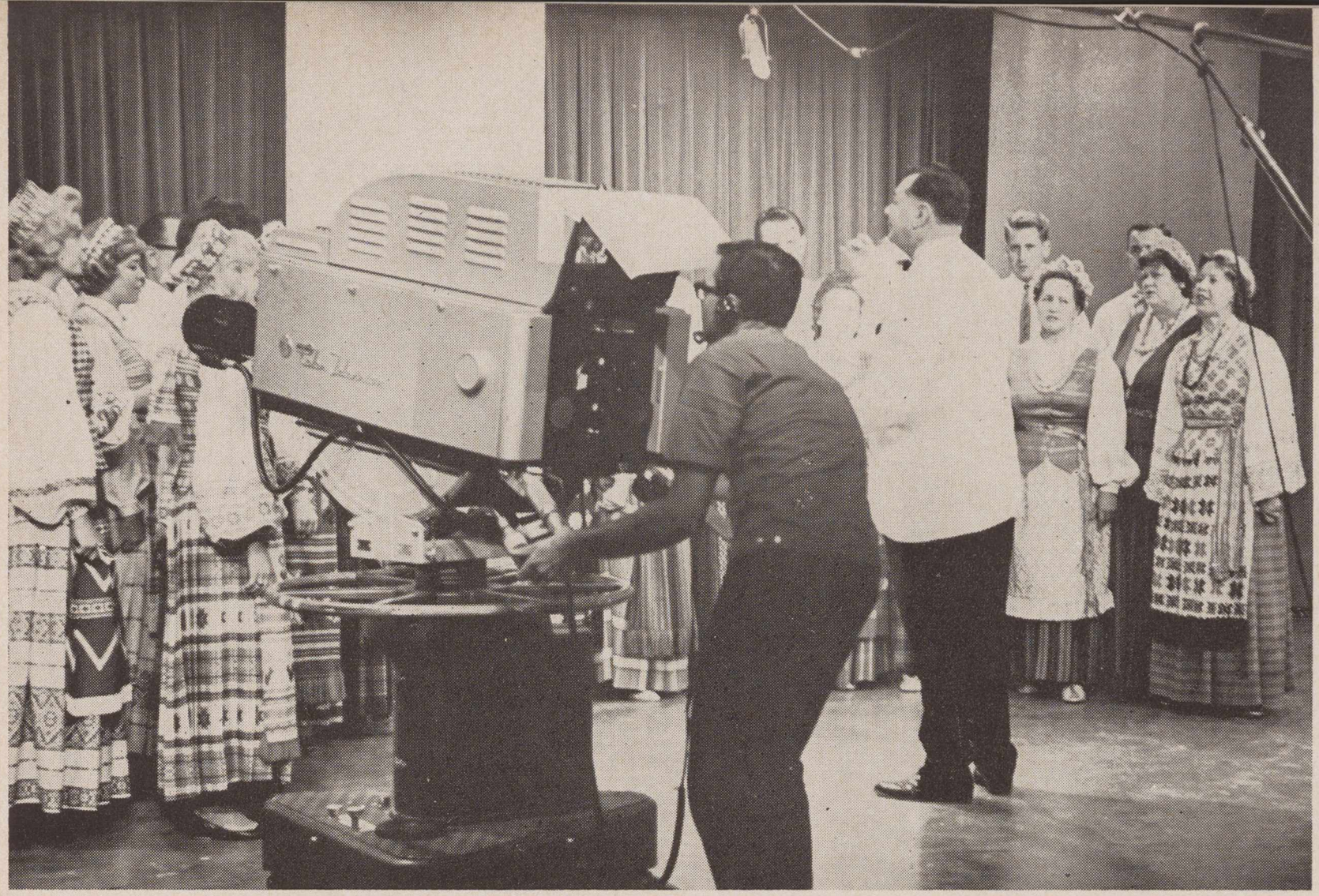

Prieš Lietuvių Dienos programą pasaulinėje parodoje New Yorke RCA įrašė spalvotą garsinę filmą Rūtos ansamblio (iš New Jersey) dainų, diriguojamų muz. Algirdo Kačnausko, ansamblio vadovo.

A. Kačanauskas, music chairman, directs the Rūta Ensemble of New Jersey during the RCA color-video taping made at the World's Fair two weeks prior to the Lithuanian Day. This segment and the Ruta dancers were shown on closed circuit color – TV many times.

relių, už marelių — J. Bendoriaus, Ko liūdi, putinėli? — J. Naujalio ir šiltas gražus rudenėlis — J. Gruodžio.

Tokiame didžiuliame stadijone, nors jungtinis choras pakankamai galingas, publikos nepasieks be mikrofonų ir garsiakalbių. Tokiu būdu puikiai perduodami simfoniniai koncertai, operetės, solo dainos. Bet Singer Bowl garsintuvų sistema blogai veikė — buvo girdėti tik ties stadijono viduriu. Išpildymo meniškumas tokuo atveju nukenčia. Prie garso duslinimo prisideda ir publikos tylios kalbos. Bet programa turi vykti. Ir ji vyksta toliau šokiais: Oželis (vyrų) ir Rugučiai.

Šokiai publiką išjudina. Bet karštis ir prakaitas neleidžia ilgai būti įsitempus. Ir tada pagalvoji: kaip gera būtų, kad sekančioj parodoj vietoj tų visų kompiuterių, įtaisytų gerą didelį vėsintuvą!..

Ketvirtoje daly pasirodo Čiurlionio ansamblio dirigentas A. Mikulskis. Jis diriguoja jungtiniam chorui, kuris padainuoja paties A. Mikulskio -J. Stankūno — Mano tėviškė, K. V. Banaičio — Po aukštus kalnus ir Pasakyk, mergele — J. Žilevičiaus. Šios Banaičio, Žilevičiaus kompozicijos visuomet žavi klausytojus. Yra kur pasireikšti dainininkams ir dirigentui.

Penktoje dalyje — vėl šokiai: Audėjėlė ir Aštuonytis; pastrąjį palydi jungtinis moterų choras, diriguojamas A. Kačanausko.

J. Kačinskas difigavo J. Gudavičiaus Kur giria žaliuoja, savo paties lakųjį ir didelės įtampos reikalaujantį Pjovėją ir J. Gaidelio Dainininkų maršą.

Su Voveraite ir Kalveliu pasirodo lituanistinių mokyklų jaunesniosios grupės. Kaip jie bešoktų, jaunesnieji visuomet susilaukia publikos simpatijų. Vieno korespondento gražiu pasakymu, su jais šoka ir tėvelių širdys.

Šokių vainiką turi uždėti vyresnieji su Sadute (mergaičių šokiu) ir Malūnu. Malūnas vienas iš akivaizdžiausių šokių, galįs konkuruoti ne tik savųjų, bet ir svetimųjų tarpe. Jis laimi ovacijas dažnuose lietuvių pasirodymuose Amerikoje, Europoje ir Australijoje. žiūrovus jis gerai nuteikia.

Lietuviai dailininkai Society of Illustrators patalpose tariasi lietuvių meno reprezentazijos reikalų Lietuvių Dienos proga pasaulinėje parodoje.

Iš kairės į dešinę: V. Kašuba, S. Bredes (svečias), Alev. Merker, meno parodos pirm., Helen V. Kulber, meno parodos koordinatorė, P. Puzinas, M. ir O. Paškevičiai, R. Ingelevičienė, E. Plechavičienė, P. Lapė; iš nugaros matyti — N. Jasiukyntaitė, A. Elskus. Foto nuotraukoje nėra A. Galdiko, V. Igno, J. Subačiaus.

Lietuvių dailininkai atskiros meno parodos negalėjo turėti, bet keletas dalyvavo didelėje naujoje Washington Square galerijoje tarp pasaulio garsenybių, kaip DeKooning, Beauchamp, Ionescu (žiūr. Lith. Make News).

Lithuanian artists meet at the Society of Illustrators in New York to discuss the contemplated art exhibit.)More — Lith. Make News, page 25(.

H. V. Kulber-Kulbokienė, dailės sekc. vadovė, prie savo paveikslo "Amžinybė"; rankoje ji laiko Washington galerijoje vykusios dalės parodos plakatą.

H. V. Kulber, kaip Lietuvių Dienos komiteto narė, daug prisidėjo prie L. D. propagavimo amerikiečių tarpe. Ji medžiaga ir patarimais padėjo parengti šio LD-nų numerio Lietuvių Dienos reportažą.

Mrs. H. V. Kulber, Art Exibit coordinator, shown with her painting "Eternity"; she also worked with the Publicity and General Coordination Committees for the Lithuanian events at the World's Fair and is a contributing editor for this issue of Lithuanian Days magazine concerning Lithuanian Day's program in World's Fair.

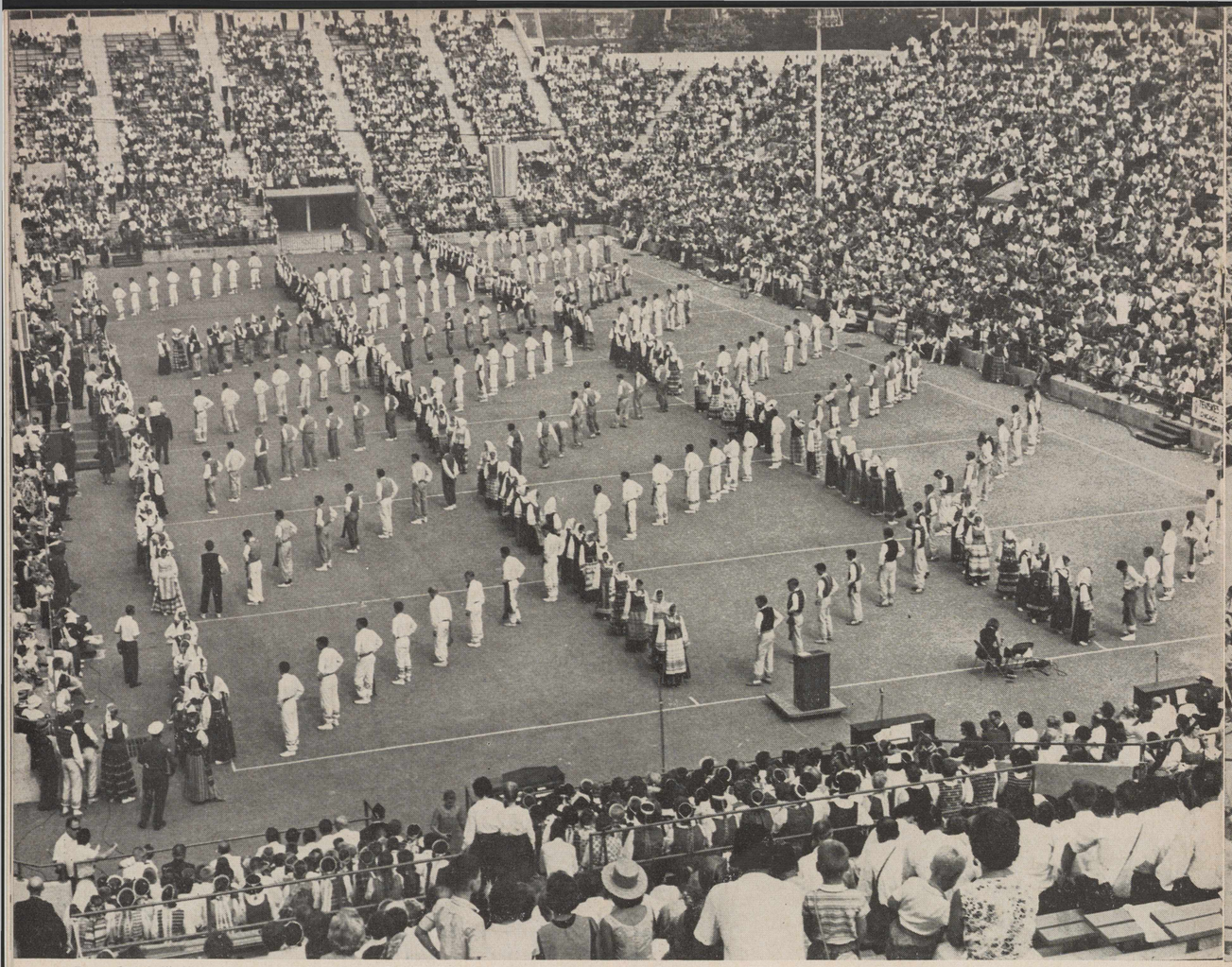

Du vaizdai iš liet. tautinių šokių Singer Bowl aikštėje Lietuvių Dienos programoje. Dalyvavo apie 800 jaunimo šokėjų. Žavūs, spalvingi tautiniai drabužiai, daugelio ką tik naujai pasiūti, sudarė žiūrovams nepaprastą įspūdį. Gausūs aplodismentai lydėjo kiekvieną šokį. Foto V. Maželis

Two views of the Singed Bowl (capacity 17,00) showing the excellent coordination of the 700 dancers. Mrs. J. Matulaitis was the choreographer. Special musical arrangements were made by V. Strolia and W. Ericson. V. Strolia also was the folk dance conductor, accompaniment was by the Michael Herman Folk Dance Orchestra. Organ accompaniment was by A. Prižgintas, pianists — A. Kepalaitė and A. Mrozinskas. St. Peter's Lithuanian Parish CYO Drum and Bugle Corps of Boston, Mass., provided the marching music. Parade marshall was A. Rugys. Several youth organizations, A. Budreckas, chairman, assisted and also sold emblem pins, programs and post cards Lithuanian Wayside Cross.

Rūta Lee-Kilmonytė, meninės L. D. programos vedėja ir pranešėja, atsisveikina su publika, baigdama dainų ir šokių programą: "Tegul skamba mūsų dainos po šalis plačiausias!"

Miss Ruta Lee, waving exultingly at the finale of the Lithuanian Day Program at the Singer Bowl. Foto Martha Petrash

o o o

Atviras stadijonas, vėjas ir helikopterių triukšmas nebuvo palankus dainoms. Šokiai — kas kita. Jie žavėjo ne tik judesiais ir ritmu, bet ir drabužių spalvingumu. Jų įvairumas traukė visus. Jų dinamika judino. Gražiai lygiavos ilgos eilės, stilingai išeinant iš aikštės.

Į paviljoną nuolat užeidavo šiaip parodos lankytojų. Už šokių jie labiausiai užkliuvo. Jų mielai žiūrėjo.

Programos metu buvo pagerbtas muzikas prof. J. Žilevičius, pirmosios dainų dienos 1924 metais organizatorius, 1939 metų pasaulinėj parodoj lietuvių dienos chorų dirigentas. Jam ant kaklo užkabintas 40 rožių vainikas.

Baigdama programą Rūta Kilmonytė pareiškė besididžiuojanti esanti lietuvaitė, ragino jaunimą išlikti ištikimą lietuvių tautai ir linkėjo Lietuvai laisvės.

Visiems padėkojo J. Stukas. Svarbesnieji asmenys apdovanoti gėlėmis. A. Kačanauskas gavo parodos medalį. Medalio vertas visas komiteto darbas. Jam atsilygino publika plojimais. Jam dėkingi visi programos dalyviai ir žiūrovai iš visų Amerikos kampų.

Susirinkusi buvo tikrai graži lietuvių daugybė. Ne tik iš Amerikos, bet ir iš Kanados ir kitur. Suplaukė pavieniai ir šeimomis. Dalyvavo kelios kartos. Vyresniųjų tarpe matėsi asmenų, dalyvavusių 1939 metų dienoje. Bet svarbiausia — jaunimas. Jis išėjo su lietuvybės demonstracija. Nesileidžiąs į beprasmius "dialogus", bet kalbąs kaip vienas Lietuvis — unisonu. Kai kraštas

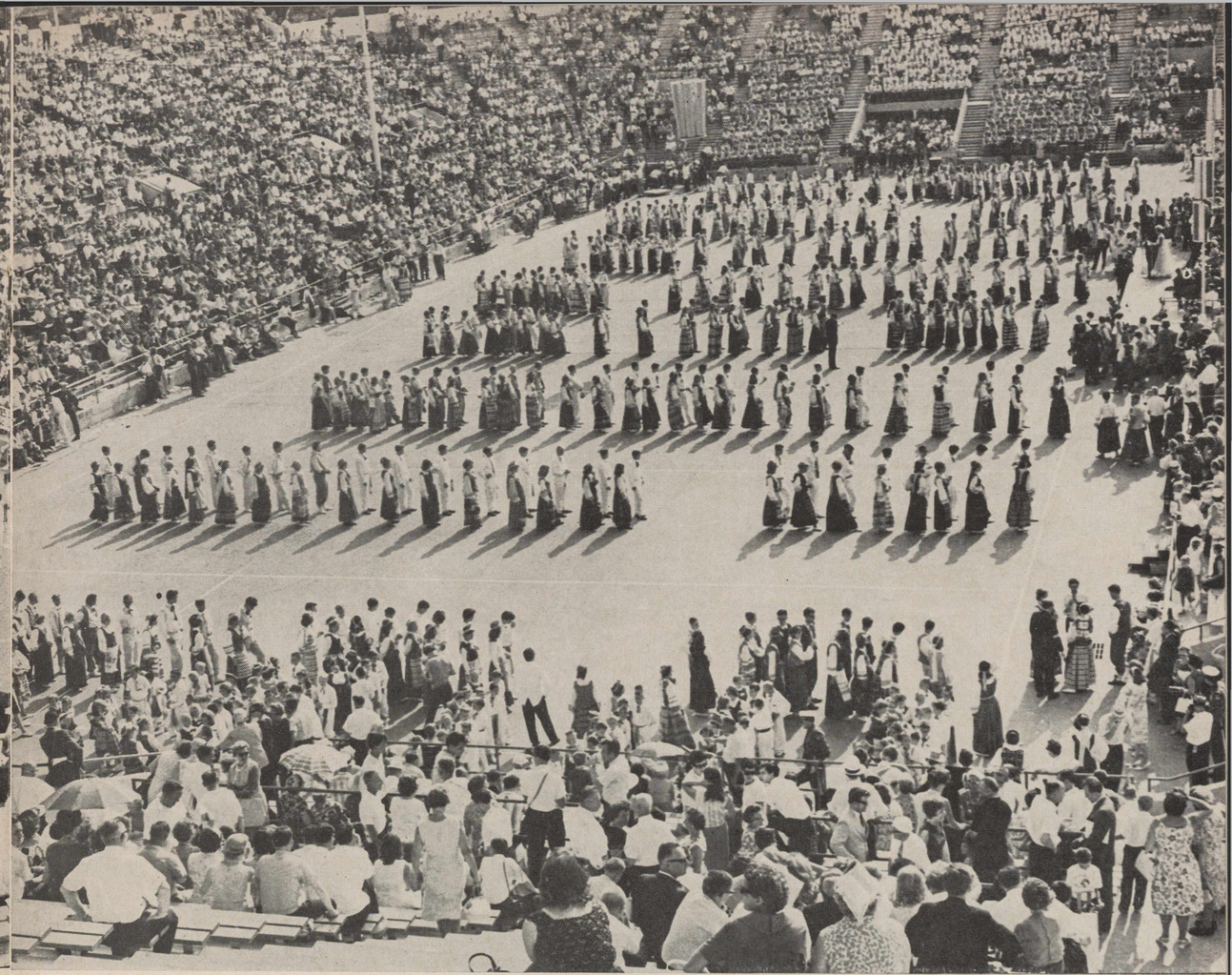

J. Matulaitis, žokių vadovė, su kai kuriomis kitomis vadovėmis (-vais): iš kairės: K. Ulevičius, Chicago, Ill., S. Staškaitė, Worcester, Mass., G. Mauraitienė, Waterbury, Conn., I. Bendžiutė, Phila, Pa., L. Mikalavičiūtė, New Haven, Conn., O. Razutienė, Los Angeles, Calif., J. Reginienė, Rochester, N. Y., G. Gobienė, Detroit, Mich., V. Turuta, Toronto, Ont., N. Pupienė, B. Shotas, I. Smieliauskienė, Chicago, Ill. Foto V. Maželis

Mrs. J. Matulaitis, seated, dance chairman, is surrounded by some of the dance directors.

pavergtas, kai ten jaunimas turi pavergėjui dainuoti himnus, štai išeina tūkstančiai jaunų lietuvių — laisvų, mylinčių laisvę ir laisvę pasiryžusių parnešti tėvų žemėn Lietuvon. Tos gretos žavėjo visus, patraukė fotografų, filmininkų ir televizijos kamerų dėmesį.

Programa baigta S. Šimkaus Lietuviais esame mes gimę. Kai ši giesmė aidėjo stadijone, tai nebuvo tik tušti žodžiai; jiems išgirsti nereikėjo garsiakalbių — jie ėjo iš širdies į širdį. Ir daugelis daugelis galėjo didžiuotis "lietuviu gimęs", nes ir eilinis parados lankytojas tai galėjo patvirtinti.

Pasibaigus programai ir orui vėstant, visame parodos rajone girdėjai šnekant lietuviškai, regėjai lietuvaičių tautinius drabužius. Jie mirguliavo po įvairius paviljonus.

Programa baigėsi, bet įspūdžiai ilgai neišdils iš dalyvių atminties. Daugelį jie lydės iki pasaulinės parodos, kurioje bus jau laisvos Lievos paviljonas su tūkstančiais iš ten atvykusio laisvo jaunimo.

A. Dagilis

Medžio drožinėtojas ir lietuviškos spaudos bei knygų platintojas Petras Misevičius su žmona Aida Toronto Prisikėlimo parap. knygyne-kioske.
P. Misevičius and his wife Aida beside the Lithuanian books he sells in the Toronto Lith. parish; he is also a wood carver of Lith. folk art.

JO SUKURTI SIMBOLIAI PRIMENA LIETUVĄ...

Jo rankose medžio gabalai prakalba į mus, išeivijoj gyvenančius lietuvius, miniatiūriniais tėviškės sodybų modeliais, pakelių kryžiais, ornamentuotomis koplytėlėmis, Lietuvos vytimis, Gedimino stulpais, Vyties kryžiais ir kitais heraldikos ženklais; iš jo rankų išėję traukia mūsų akį Laisvės statulos, Aušros Vartų madonos, dailiai ornamentuotos medinės lėkštės su įvairiais prisimintinais ženklais bei tautinių audinių atspalviais, patriotinio turinio įrašais. ir t.t.

Kas jis? Tai Petras Misevičius, Toronoto Prisikėlimo parapijos lietuviškos spaudos ir knygų kiosko vedėjas, šių laikų knygnešys, medžio dailės darbų drožinėtojas.

* * *

P. Misevičius gimė 1920 liepos 1 Pakuodžupių kaime, Panevėžio ap., pasiturinčio ūkininko gausioje (7 broliai ir 4 seserys) šeimoje.

Petras, dar piemenėliu būdamas, jau mėgo drožinėti įvairias medines figūrėles, junginėti miniatiūrines kopetaites ir pan. Paaugęs ir pasimokęs, pasuko savo žingsnius į Valst. Amatų mokyklą Panevėžyje, kur 1940 baigė stalių skyrių. Po to įstojo Aukštesniojon Prekybos mokyklon ten pat Panevėžyje, iš kur, metus pasimokęs, išvyko į Vilnių ir įstojo Aukštesniojon Technikos mokyklon, ryždamasis studijuoti statybą-architektūrą. 1944 vokiečiai okupantai mokyklą uždarė. Netrukus P. Misevičiui, kaip ir daugeliui lietuvių, teko palikti ne tik Vilnių, bet ir Lietuvą.

Tremtyje, Vakarų Vokietijoje, gyveno anglų zonoj Ueuštad-Havkruge ir prie Unros buvo įsteigęs drožinėjimo dirbtuvėlę, kur porą metų dirbo apie 10 žmonių.

1947 Misevičius emigravo į Angliją. Tenai susirado gyvenimo draugę estaitę Aidą, kuri pasirodė buvusi verta pasirinkimo — ji dabar labai gražiai kalba lietuviškai ir nuoširdžiai talkininkauja vyrui, pardavinėdama ir platindama liet. knygas ir laikraščius Toronto Prisikėlimo parpijos kioske, o taip pat ir vyro darytas medines skulptūrėles. Jie augina 12 metų sūnų ir dvi jaunesnes dukras, taip pat visus puikiai kalbančius lietuviškai.

1951 Aida ir Petras Misevičiai atvyko Kanadon ir čia įsijungė lietuviškon veiklon.

Anglijoje Misevičius su savo drožiniais dalyvavo Coventry tautybių pasirodymo dailės darbų parodoj, kur laimėjo pirmą vietą ir gavo pagyrimo raštą-diplomą. Iš jo darbų viena lėkštė (su Kristaus galva) padovanota karalienei Elžbietai ir keletas drožinių kard. Griffitui.

* * *

Gyvendamas Kanadoje, kaip ir Anglijoje, P. Misevičius gauna daug užsakymų iš N. Zelandijos, Australijoje, Amerikoje ir kitur. Jo darbų yra įteikta studentams-akademikams, paskiriems asmenims, kaip prof. kun. St. Ylai, Putnamo seserų vyresniajai Augustai ir kt.

Toronto ant Šv. Jono Krikštytojo liet. parapijos bažnyčios stogo koplytėlė daryta P. Misevičiaus. Jo drožinėtomis skulptūromis išpuošti Toronto bei Montrealio Vaikų namai, vadovaujami N. Pras. seserų, Toronto šeštadieninė Maironio mokykla kasmet pas P. Misevičių užsako drožinių baigusių mokyklą mokinių dovanoms. Jo ornamentika pasipuošusi skautų stovyklavietė "Romuva".

P. Misevičiaus namuose (32 Hendrick Ave., Toronto 4), salonėly, įtaisyta akį patraukianti tautinių drožinių vitrina. Ji iškalbingai byloja į kiekvieną, peržengusį Misevičių namų slenkstį.

Petrui Misevičiui linkėtina ir toliau nepailsti tarp svetimųjų ir savųjų knygomis-spauda ir tautiniais drožiniais skleidžiant lietuviškąją dvasią.

Pr. Alšėnas

Kai kas iš P. Misevičiaus drožinių.

Woodcarvings by P. Misevičius. Foto M. Misevičius

"Tėviškėlė" — P. Misevičiaus drožinys.
Homeland, a woodcarving of P. Misevičius. Foto Jerome

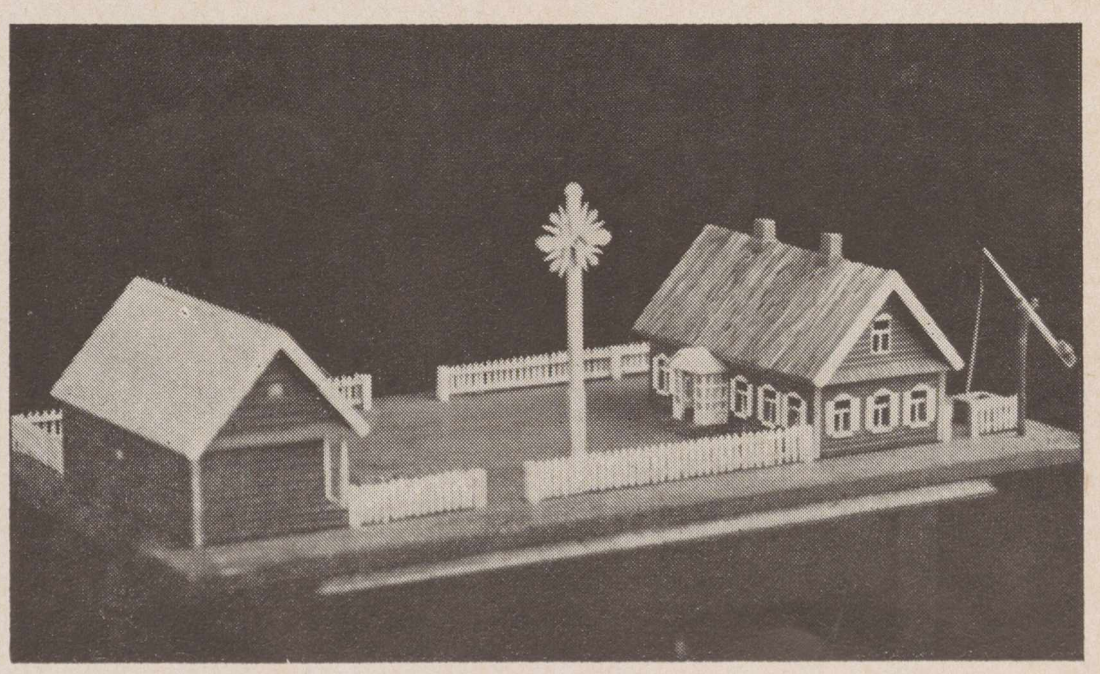

DĖDĖ ANTANAS / Antanas Skirka

Atkelta iš 6 psl.

Kai dėdė baigė šį pasakojimą, buvo jau gerokai po vidurnakčio. Aš nenorėjau tikėti, kad šiais laikais tokių keistų dalykų pasitaikytų, bet kartu ir negalėjau netikėti dėdės žodžiais, nes jis buvo teisingas žmogus, pats tą viską payręs ir išgyvenęs.

* * *

Po tų atostogų man daugiau neteko dėdės ir jo šeimos susitikti. Įvykiams Europoje šuoliams riedant į naują karą, ir mūsų krašte didėjo visokie skubūs ir būtini, iš anksto nenumatyti reikalai. Aš sekančiais metais atostogų negavau ir negalėjau namiškių ir dėdės aplankyti.

Dar kitais metais mūsų brangią tėvynę užplūdo bolševikų gaujos ir netrukus aš buvau naujos valdžios pareigūnų suimtas ir įgrūstas į kalėjimą.

Prasidėjus vokiečių-bolševikų karui, išėjau iš kalėjimo ir basas, nuplyšęs, vos panešdamas savo odą ir kaulus, pėsčias per kelias dienas parėjau į tėviškę.

Visus namiškius radau gyvus ir sveikus. Bet ir jie dėl manęs buvo nuo okupantų nukentėję.

Pasidalinus pirmais pergyventais įspūdžiais, tuojau teiravausi, kaip gyvena dėdė Antanas ir jo šiema? Namiškiai apsiverkė ir su smulkmenomis papasakojo apie dėdę ir jo šeimą ištikusią tragediją, kuri tiesiog galutinai mene pritrenkė. Vėliau aš, pasislėpęs nuo namiškių, iš didelio skausmo verkiau kaip vaikas...

KNYGOS IR AUTORIAI

VINCO KRĖVĖS SKERDŽIUS ANGLIŠKAI

Manyland Books leidykla, vadovaujama Stepo Zobarsko, ką tik išleido naują savo leidinį — Vinco Krėvės "The Herdsman and the Linden Tree".

Rinkinyje yra šios Krėvės apysakos iš "Šiaudinės pastogės" rinkinio: Išsibarė — He spoke his mind, versta Raphael Sealey, Silkės — The Herrings, versta Prano Pranckaus, Antanuko rytas — Antanukas' Morning, versta R. Sealey, Galvažudys — The Murderer, versta R. Sealey, ir Skerdžius — The Herdsman and the Linden Tree, versta Albino Baranausko. Knygos įžangą parašė Charles Angoff, The Literary Review red. ir Fairleigh Dickinson un-to profesorius. Viršelio aplanką gamtos vaikui skerdžiui tinkamu vaizdu papuošė dail. P. Lapė. Palyginus, leidinys nedidelis, 128 psl., bet išleistas gerame popieriuje, skoningai ir drąsiai gali konkuruoti su gerųjų amerikiečių leidyklų knygomis.

Taip atsitiko, kad knyga išėjo dešimtaisiais metais po Krėvės mirties. Sukakčių minėjimų mėgėjams norėtųsi pastebėti, kad toksai sukakties paminėjimas yra geriausias, kokio tik rašytojas gali tikėtis. Turėtų sukakties minėtojai savo parengimuose išplatinti bent po dešimtį egzempliorių šio leidinio.

Įžangos autorius Charles Angoff jau ne pirmą kartą padaro tokį gražų patarnavimą lietuvių literatūrai. Jam toji literatūra nebėra svetima, dėl to ir jo žodis nėra tuščias komplimentas, bet pagrįstas vertinimas ir neabejotinas pripažinimas. ū

Kalbėdamas apie Pabaltijo valstybes, Ch. Angoff sako, jog "jos turi seną ir didelę istoriją ir taip pat seną ir pasididžiavimo vertą kultūrą". Toliau jis priduria, kad taip pat dėmesio verta "modernioji kultūra, ypač literatūrinė kūryba." Autorius paeiliui aptaria kiekvieną Krėvės novelę, nusakydamas kas joje charakteringa ir kuo ji patraukia skaitytoją. Priėjęs prie Skerdžiaus apysakos, Charles Angoff sako, jog "juo ją daugiau skaitai, tuo jos prasmė darosi gilesnė. Tai yra vidinio gyvenimo, nuotaikų ir aplinkos pavaizdavimo brangakmenis (gem). Jau tas vienas kūrinys Vincą Krėvę pastato į pirmąsias moderniųjų beletristų eiles".

Mums tai, žinoma, ne naujiena. Bet naujiena bus visiems svetimiesiems skaitytojams, kurie pirmą kartą sužinos, kad yra tokia lietuvių literatūra ir pirmą sykį išgirs Vinco Krėvės vardą.

Geras, nors ir neplatus, Krėvės pristatymas skaitytojui knygos pabaigoje. Daugiau dėmesio atkreipta į Krėvę žmogų ir į politines paskukybes, kuriose jis atsidūrė paskutiniaisiais, komunistiniais metais. Gerai, kad nevengta tiesaus ir teisingo žodžio antisovietine prasme. Paprastai yra buvę labai madinga amerikiečiuose pristatyti rašytoją, Ispanjos laisvės kovose kovojusi ar bent reporteriu buvusį vyriausybininkų pusėje. Kovojęs prieš diktatūrą... Kur gi ne! Daugelis dar ir dabar tuo pelnosi garbės aureolę. Dideliais laisvės kovotojais vainikuojami ir Franko Ispanijos exilai. Gal bus nelengva laimėti "simpatijas" Krėvei, komunizmo diktatūros exilui. Bet ateis laikas ir šiai tiesai suprasti.

Vertimai atlikti tiksliai ir su didele kultūra. Vardų ir pavardžių formos paliktos lietuviškos, nėra jokių "suamerikoninimų", kaip kartais mėgsta daryti neatsakingi vertėjai. Įdomu, kad į vertėjų eiles gerai įsirikiuoja rašytojas Albinas Baranauskas, iškilęs mūsų tremties literatūroje kaip meninio stiliaus kūrėjas. Puikus abiejų kalbų mokėjimas, ir ne tik kalbų, bet ir stiliaus pajautimas ir sugebėjimas yra privalumai, kuriais puošiasi geras vertėjas.

Knyga pirmiausia rekomenduotina įsigyti mūsų literatūros skeptikams ir lietuviškosios literatūros skaitytojams "egzilams", kurie jaučiasi jau tiek iškilę, kad jų "meninio skonio" nebepatenkina lietuvis autorius, rašąs vien tik apie kaimą...

Šiaip jau tai vertinga dovana visiems — jaunimui, universitetų, miestų bibliotekoms, svetimtaučiams profesijos ir darbo draugams.

J. Braz.

Kaina $3.95. Gaunama LD leidykloje ir pas leidėją: Manyland Books, Inc. 85-37 88th St., Woodland, 21, N. Y.

LIETUVIŲ LIAUDIES DAINŲ ANTOLOGIJA ANGLIŠKAI "ŽALIOJI LIEPA"

— Lietuvių liaudies poezijos antologija "The Green Linden", parengta spaudai Algirdo Landsbergio ir Clark Mills, baigiama spausdinti ir sekantį mėnesį pasirodys knygų rinkoje. Leidžia Clark Mills vadovaujama leidyka Voyages Press, kuri išleido ir lietuvių poezijos antologiją "Green Oak".

Antologija galima iš anksto užsisakyti arba užsakyti kitiems kaip dovaną, kuri bus gražiai įpakuota ir pasiųsta nurodytu adresu. Užsisakant 5 egz. ar daugiau — knygos kaina po 4 dol. (Knygai išėjus iš spaudos kaina bus $6.00).

Leidyklos adresas yra: Voyages Press, 35 W. 75th St., New York City 23, N. Y.

Antologijos įžangą parašė Robert Payne, apie liet. dainų senumą ilgą rašinį duoda prof. dr. M. Gimbutienė. Iliustracijos Viktoro Petravičiaus. Viso knygoje yra 112 dainų vertimų, atliktų 19 amerikiečių ir anglų poetų.

Su šiuo rinkiniu amerikiečiai pirmą kartą atranda mūsų liaudies poezijos turtus, kurie Europai žinomi jau nuo Goethės laikų. Jie negaili gražiausių pagyrimo žodžių "pasaulio rytmetį" gimusioms dainoms", jos lyginamos su graikų, kinų ir kitų senųjų kultūrų dainomis ir stebimąsi jų per šimtmečius išlikusiu grožiu, koksai tik ir gali būti kalbantis su dievais, kaip lietuvių mitologinėse dainose.

Vertimų pluoštą ir platesnį knygos aprašymą įdėsime sekančiame LD numeryje.

Prof. dr. Zenonas Ivinskis, dabar profesoriaująs Vokietijos un-te.

Z. Ivinskiui paskirta 1963 "Aidų" mokslo premiją už Lietuvos istoriją (rankraštyje).

Dr. Z. Ivinskis, historian; he is the winner of the "Aidai" svience prize for 1963 for his Lithuanian History.

DAILĖS PARODOS

— Spalio 10—18 įvyksta trečioji **jaunųjų dailininkų paroda.**

Parodoje dalyvauja: Dalia Ancevčienė, Nijolė Banienė, Birutė Bulotaitė, Regina Jautoaitė, Vida Krištolaitytė, Algis J. Mikelevičius, Val. Ramonis-Ramonaitis, Elda Rudzaitienė, Stasys Šimaitis, Zita Sodeikienė, Jonas Strungys, Algirdas Trinkūnas, Giedrė Žumbakienė.

Jaunųjų Dailininkų būrelio valdybą Chicagoje sudaro: pirm. — **Algis Trinkūnas,** sekr. — Henrikas Blyskis, ižd. — Valentinas Ramonaitis, spaudos reikalų vedėja — Zita Sodeikienė.

— Spalio 11—18 dienomis Detroite, Lietuvių Namuose, 3009 Tillman St., vyko **J. Dobkevičiūtės-Paukštienės** paroda. Rengė ir globojo LŽS Detroito skyrius.

— Rugsėjo 13 — 20 d. Detroite, Tarptautiniame Institute, vyko **K. Žoromskio paveikslų paroda.** Rengėjai — Michigano Liet. Gydytojų sąjunga.

— Rugsėjo 24 d. — spalio 4 d. Čiurlionio Ansamblio namuose vyko **A. Tamošaitienė dailės paroda.** Buvo išstatyta guašo, aliejaus darbų ir kilimų, tautinių darbužių bei prijuosčių.

Tos pat dailininkės paroda Ne Yorke įvyksta lapkr. 26—29 dienomis Apreiškimo parap. salėje. Rengia N. Y. Liet. Dantų gydytojų drja.

—Rugs. — spalio 15 d. Clevelande, Gallery International patalpose vyko skulpt. **A. Monč**io iš Prancūzijos ir dail. **A. Dargio** kūrinių paroda. Vėliau paroda ketinama perkelta į Čiurlionio galeriją Chicagoj.

— Spalio 17 — lapkr. 19 Gallery International patalpose, Clevelande, įvyksta **Vyt. K. Jonyno dailės paroda.** Į atidarymą atvyksta pats dailininkas.

MŪSŲ AUTORIAI

Balys Auginas (g. 1917) su pirmuoju eilėraščių rinkiniu "Pamažu vis degu" pasirodė Lietuvoje 1940, kaip E. Matuzevičiaus, K. Bradūno kartos poetas debiutantas. Nuo 1940 iki 1944 metų jis buvo radijo pranešėjas. Pasitraukęs į Vakarus, gyveno Ravensburgo lietuvių kolonijoje, kuri buvo gausi meno žmonėmis (Babrauskas, G. Tulauskaitė, P. Babickas, Bern. Brazdžionis, A. Gusaitis ir kt.), dirbo lituanistinėje mokykloje, bendradarbiavo periodikoje ir parengė antrą poezijos rinkinį "Širdimi į tėviškę"

1956, jau gyvendamas JAV-se, Clevelande, išleido naują rinkinį — "Paparčio vėduoklė". Tai daugiausia gamtos poezijos rinkinys, kuriame peisažas tampa žodžių tapybine pasaka, su stipriu romantikos atspalviu. Čia autorius rašo, kaip sodo rankos apglėbia sodybą, kaip pūkų kačiukai kopia karklo rykštėm, ar ant miško samanų aksomo miega vėjas...

Panaudodamas jo eilėraštį, komp. Bronius Budriūnas sukūrė stiprią dainą chorui "Gyvent".

Šiuo metu autorius turi parengęs ketvirtą poezijos rinkinį, iš kurio yra paimtas šiame LD numeryje (7 psl.) spausdinamas ciklas "Magiški žibintai."

— Antanas Skirka, kurio pasakojimą (šiek tiek sutrumpintą) spausdiname šiame LD numeryje, paėmę iš jo ką tik išleisto rinkinio "Kur bėga Šešupė", yra suvalkietis kilimo, gimęs 1914. Dabar gyvena Australijoje.

Pirmasis jo rašinėlis išspausdintas "Šaltinyje" 1930 m. Nuo to laiko jis rašinėja įvairiuose laikraščiuose. "Kur bėga Šešupė", išleista šiais metais Australijoje, yra pirmoji autoriaus knyga, sudaryta iš 12 prozinių pasakojimų bei legendų. Jų turinį sudaro vienur realistiniai, kitur romantiški nuotykiai, parašyti paprastu, realistiniu stilium.

Autorius pats nupiešė ir knygos viršelio piešinį.

Naujos knygos

Atsiųsta paminėti

Antanas Šukys, **Du mediniai ir trys geležiniai kryžiai.** Atsiminimai iš Lietuvos Nepriklausomybės kovų 1919—1921 metas. Su J. Lans koronskio įvado žodžiu. Nidos Knygų Klubo leidinys nr. 49. 376 psl. Kaina: nariams $2, nenariams— $3.

Šatrijos Ragana, **Viktutė. Apysaka.** Nidos Knygų Klubo leid. nr. 50. 143 psl. Kaina: nariams $1, nenariams — $1.50.

Žiburėlis. Cicero Aukštesniosios Lituanistinės mokyklos laikraštėlis. 1964, birželis, nr. 5. Red. Jazmina Baukytė, Piešiniai R. Baukytės ir L. Stakytės. Redakcijos globėjas Č. Grincevičius.

Aleksandras Merkelis: **Antanas Smetona.** Jo visuomeninė, kultūrinė ir politinė veikla. 757 psl. teksto ir 28 psl. iliustracijų. Formatas: 6x9 colių. Įrišta kietais viršeliais. Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos leidinys. 1964. New York, N. Y. Kaina $12.50.

Monografijos užsakymus priima K Pocius, 3908 Fir St., East Chicago, Ind. 46313

Bradfordo, Anglijoje, tautinių šokių "Atžalyno" grupės šokėjos: K. Lycaitė, O. Dutkevičiūtė, J. Anužytė, R. Dičpetrytė, A. Gudaitė, B. Balčiūnaitė, ir vadovė O. Šegalytė-Peleckienė.

Lith. folk dance group of Bradford, England.

BRADFORDO TAUT. ŠOKIŲ "ATŽALYNAS"

Grupė uoliai dalyvauja visų parengimų programose, kur tik yra kviečiami. Jie kasmet atstovauja lietuviams draugiškame Pabaltijo valstybių vakare ir priešbolševikinio tautų bloko koncerte Bradforde. Sėkmingai šoko lietuvių suvažiavime Nottinghame ir lietuvių sodyboje prie Londono sekminių metu.

Savo pasisekimą grupė apvainikavo dalyvaudama televizijos B B C "Barn Dance" programoje ir gavo iš režisieriaus nuoširdžią padėkos telegramą.

Grupei vadovauja nepailstanti ir visada energinga vadovė Ona Peleckienė, sugebėjusi suburti jau bebrėstantį jaunimą į aktyvų tautinės veiklos vienetą; ji turi ir jaunesnių šokėjų grupelę, kuri taip pat atlieka programas Bradforde ir apylinkėje. (Koresp. J. Petrauskas).

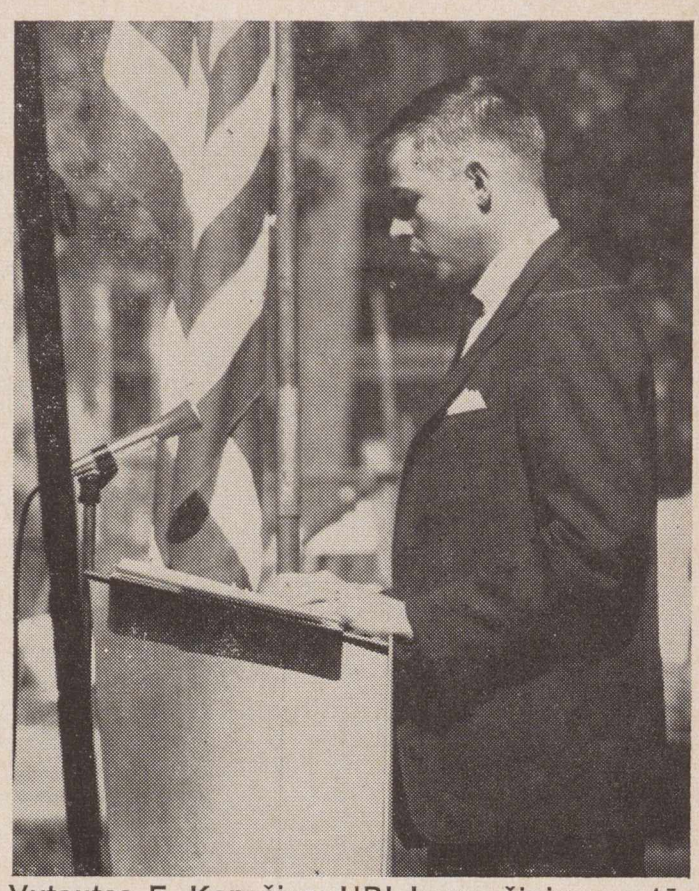

Vytautas F. Kapočius, UPI Iowos žinių agentūros vedėjas, skaito prez. L. B. Johnson proklamaciją, skelbiančią Pavergtųjų Tautų Savaitę, Wisconsino Lietuvių Dienoje, š. m. liepos 19 d. Minkowskio parke, Kenosha, Wis.

V. F. Kapočius reads pres. Johnson's proclamation of Captive Nation's week in Kenosha, Wisconsin.

WYOMING KLONYJE "LIETUVIŲ DIENA" PIRMĄ KARTĄ ĮVYKO PRIEŠ 50 METŲ

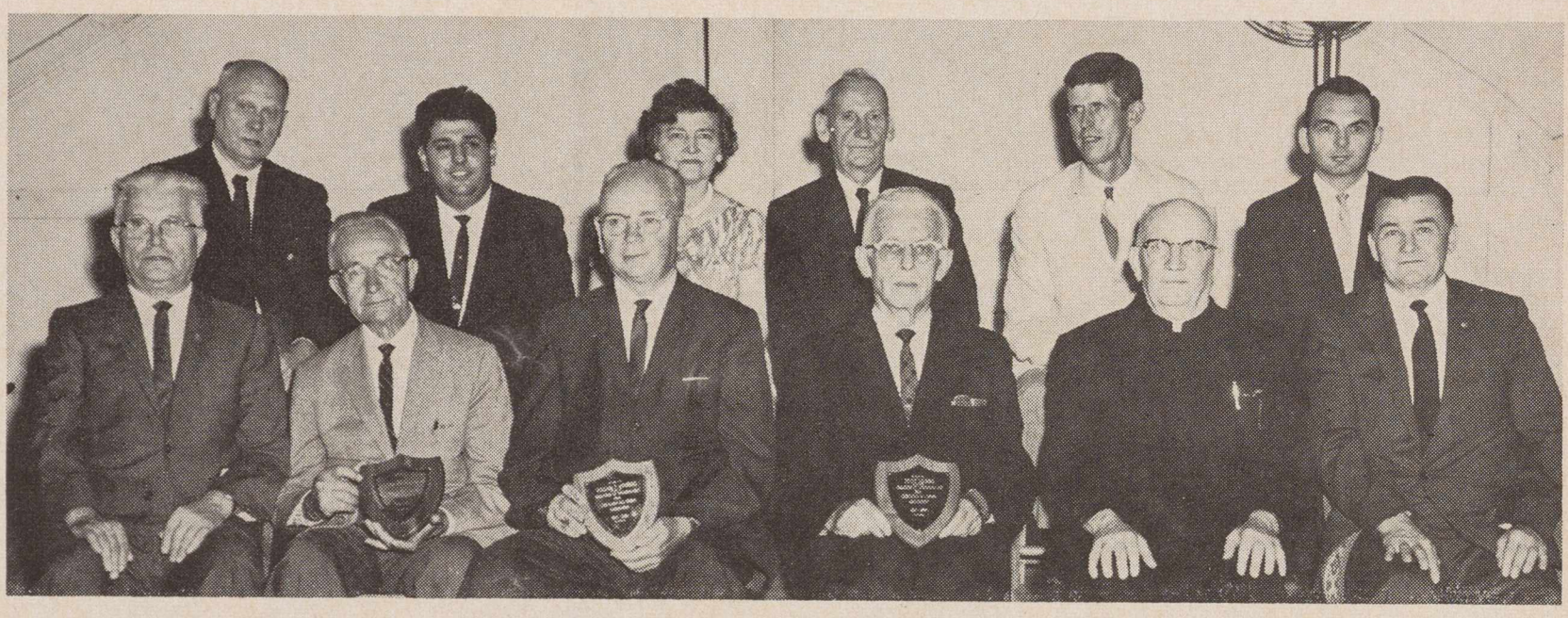

Iš Wyoming Klonio Lietuvių Dienos 50 metų sukakties minėjimo.

Grupės vidury sėdi 3 pirmosios Wyoming Klonio Lietuvių Dienos rengėjai, "Dainos" draugijos apdovanoti žymenimis: J. Mališauskas, Vincas T. Kvetkas ir P. Gibavičius.

Kiti auksinės sukakties L. Dienos rengėjai ir garbės svečiai: I eilėj: muz. J. Šiaučiūnas, kun. V. A. Šimkonis ir Alb. Kalikauskas; II eil.: red. M. Zujus, sol. J. Aita, muz. Ona Mras, muz. J. Varaitis, adv. S. J. Brockman ir anglų laikr. reporteris Danielius Stadulis.

Pennsylvanians are celebrating their 50th aniversary of Lithuanian Day program.

Committee of Wyoming Valley Lithuanian Day of Pennsylvania.

Three members of the First L. Day was presented with plaques.

Sukakties minėjimas įvyko rugs. 7 d., Darbo Dieną, Sans Souci parke; rengė "Dainos" draugija. Kalbas pasakė "Dainos" d-jos pirm. Albertas Kalinauskas, dvasios vadas kun. Viktoras A. Šimkonis, Pirmosios Liet. Dienos pirm. ir garbės narys Vincas T. Kvetkas ir I L. Dienos programos vedėjas J. Mališauskas. Meninę programą atliko keturių parapijų jungtinis choras, vad. muz. J. Varaičiui; akomp. Ona Mras, solo dainavo P. J. Aita, akomp. prof. Br. Voveriui.

Iš 13 I L. Dienos rengimo komiteto narių gyvųjų tarpe bėra likę 3 "paskutinieji mohikanai": Kvetkus, Gibavičius, Jurgis Malšauskas.

Pirmosios Lietuvių Dienos iniciatorium buvo V. T. Kvietkauskas-Kvetkas, ilgametis LRKSA sekretorius. Pirmoji L. Diena įvyko 1914 m. liepos 16 d. Valley View parke, pusiaukely tarp Wilkes-Barre ir Pittstone. Ši diena bene bus buvusi iš viso pirmoji Lietuvių Diena Amerikoje.

Džiugu, kad toji graži tradicija ne tik nenetrūko, bet šiandieną yra plečiama, gyvinama ir vykdoma su dar didesnėmis meninėmis programomis, dalyvaujant senimui ir jaunimui.

VEIDAI IR VAIZDAI

Lietuvių liaudies meno kampelis Erie County parodoje. Prie parengimo prisidėjo prof. R. Sealey.

Lith. folk art exhibit at Erie County Fair.

Šv. Kazimiero parap. Racien, Wis. choras, atšventęs 50 metų sukaktį.

I eil. (iš kairės) sėdi: V. Kasperaitienė, H. Jasmont, E. Mikulsky, kun. B. Vaišnoras, MIC, šv. Kazim. par. klebonas, A. Stasiulytė-Balsewisz ir A. Žyžminskaitė, dalyvavusios choro steigime, ir I. Petkūnienė; II eilėj stovi: E. Verikienė, M. Samon, B. Mataitienė, O. Kažamėkaitienė, B. Pliūraitė, akomp. vargonais, S. Petrušaitienė, L. Stonkus ir B. Grimskienė; III eilėj: J. Plečkaitis, Jonas Sinsinas, Juozas Grimskis, choro vedėjas ir vargoninkas, Vyt. Plečkaitis, L. Pliūra, Ben Dirkintis ir S. Kuliavas, choro pirmininkas. (Koresp. V. P-tis).

Lith. Choir of Racine, Wis., celebrating its 50th anniversary.

Diskusijos L. C. terasoje. Iš k. inž. A. Grigaliūnas, inž. Algis Didžiulis, Algis Šviedrys, A. Sinkėnas ir prof. J. Zaranka.

Sol. Pr. Bičkienė dainuoja Kolumbijos liet. suvažiavimo bankete.

Šią vasarą įvykusiame Kolumbijos lietuvių suvažiavime Medelline dalyvavo ir kalbą pasakė resp. senatorius dr. Jose y Majia, atsilankė Antiokijos dep. gub. dr. Mario Aramburo su žmona, Vokietijos konsulas ir kt. žymūnai. Banketo meninėje programoje dainavo viešnia iš JAV sol. P. Bičkienė.

Kolumbijos lietuvių suvažiavimo dalyviai "Kauno" sode prie Lietuvos trispalvės. ("Kaunas" — Kęstučio ir Kazimieros Kalėdų hacienda prie Medellino).

Kolumbijos Lietuvių Centro Namai Medelline. (Dešinėje baigta dalis, kairėje — dar nebaigta.).

Lithuanians in Medelline, Colombia, celebrating their community day this summer. I. Concert. II. Discussions. III Raising the flag. IV. Lith. Community Center.

ŽMONĖS, DATOS IR DARBAI

LIETUVIŲ DIENOS

Spalis 1964

— **Nerimos Narutės** poezijos rinkinio "Relikvijos", kurį neseniai išleido LD leidykla, Rochestery, kur gyvena autorė, jau parduota daugiau kaip 70 egz.

— **Komp. B. Budriūno** vadovaujamas Los Angeles Šv. Kazimiero par. choras dalyvavo Los Angelėse jaunųjų respublikonų surengtame dideliame pavergtųjų tautų koncerte rugs. 30 d., o spalio 17 d. All Nations Fair programoje. Kartu dalyvavo ir tautinių šokių grupės, vadovaujamos S. Radvenio.

"Captive Nations Rally" programa rodyta televizijos 2 kan. spalio 18 d. ir buvo matoma visoje Amerikoje.

— Jau renkami "Lietuvių Dienų" leidyklos leidžiamo dailės albumo "Meno Dienos" tekstai. Knygą redagavo ir daugelio dailininkų aptarimus parašė **Paulius Jurkus.**

— **JAV LB Kultūros Fondo** pirmininku pakviesta **Zigmas Dailidka,** JAV LB c. valdybos vicepidmininkas. Jis sudarys KF valdybą. Jo adresas yra: 5921 So. Fairfield Ave., Chicago, Ill. 60620. Tuo adresu galima užsisakyti KF leidiniai ir siųsti aukos.

— **V. Sidzikauskas,** Pavergtųjų Europos Tautų (PET) seimo pirmininkas, spalio 13 išvyko į Europą PET seimo konferencijos reikalu spalio pabaigoje Paryžiuje.

Pavergtųjų Europos Tautų seimo New Yorke dešimtmečio veiklos proga išleistas medalis (žiūr. 24 psl.), kuriuo apdovanoti pavergtųjų tautų veiklos pasižymėję bičiuliai ir rėmėjai.

— **Dr. Alf. Šešplaukis-Tyruolis,** anksčiau dėstęs Columbijos universitete, New Yorke, nuo šio rudens persikėlė į South Bend, Ill., ir Notre Dame universitete dėsto germanistiką.

— Rugsėjo 5-6 d. Washington, D. C., įvyko Žaliojo Internacionalo (International Peasant Union) — ūkiškų partijų, arba mūsiškai, valstiečių liaudininkų suvažiavimas. Dalyvavo šie lietuviai: H. Blazas (anglų kalba leidžiamo IPU red.), K. Škirpa, dr. J. Pajaujis-Jarvis, J. Audėnas, P. Zundė, K. Grinius su žmona, K. Žalkauskienė ir, A. Denienei neatvykus, Liet. Valstiečių Liaudininkų Sąjungai atstovavęs B. Paramskas.

Pirmininku išrinktas buvęs Vengrijos min. pirm. Ference Nagy.

— "Draugo" dienraštis rugs. 11 d. numerio pirmame puslapyje įdėta didelė nuotrauką, kaip prez. L. Johnson sveikina jų korespondentę **G. Krivickienę,** kuri dalyvavo Baltųjų Rūmų Rožių Sode, prezidentui pasirašant viešosios sveikatos įstatymo projektą. Prezidentas padovanojo korespondentei vieną iš plunksnų, kuria buvo pasirašytas minėtas įstatymas.

LIETUVIŲ FONDAS

LITHUANIAN FOUNDATION

7243 South Albany Ave., Chicago 29, Ill.
Tel. HE 4-4076

— **Lietuvių Fondo Taryba** praneša, kad LF pagrindinio kapitalo pajamų už 1964 metus paskirstymas lietuvių švietimui, mokslui ir kultūrai remti, skatinti bei ugdyti bus padarytas ateinančių metų pradžioje. Skirstys komisija iš trijų LF narių ir trijų narių, pakviestų komisijon Liet. Bendruomenės.

Pasiūlumus ir prašymus pinigų paskirstymo reikalu siųsti iki gruodžio 1 d. L. Fondo valdybai.

Įsirašykime LF nariais, siųskime savo tūkstantį ar šimtą.

— JAV LB Švietimo Tarybos pirmininku patvirtintas **Jeronimas Ignatonis;** valdybos nariai yra: dr. Z. Ašoklis, D. Bindokienė, V. Binkis, J. Kavaliūnas, J. Plačas, Pr. Razminas ir J. Tamulis.

— **Pedagoginis Lituanistikos Institutas** Chicagoje, 5620 S. Claremont Ave., nuo spalio pradėjo lietuvių kalbos kursus lietuviškai nemokantiems arba mažai temokantiems. Kursas numatomas išeiti per 2 semestrus, dirbant po 4 valandas savaitėje vakarais pasirintomis dienomis. Visais reikalais kreiptis į Rev. Dr. J. Kubilių, Jaunimo Centras, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636.

— Per 1963 metus ir 1964 m. I-mą pusmetį **Čiurlionio galerija** Chicagoje surengė 18 dailės parodų, kurias aplankė daugiau kaip 6500 asmenų. Parduota 127 paveikslai už apie $20,000. Čiurlionio galerijai atrinkta 16 paveikslų ir 1 skulptūra (dailininkai, suruošę galerijoje savo parodą, aukoja galerijai po 1 savo kūrinį). Galerija nupirko 3 pav. už 1300 dol.

Čiurlionio galerija yra LA Menininkų klubo žinioje. Spalio 25 d. šaukiamas klubo susirinkimas, kuriame bus renkama nauja valdyba.

— Poetas **Stasys Laucius,** dirbęs žaislų pramonėje Chicagoje kaip projektuotojas, išėjo į pensiją. Bet ir dabar įsigytos "specialybės" nemeta — laisvalaikiu savo namuose (3339 W. 64th St., Chicago, Ill.) jis projektuoja ir gamina pliušinius žaislus ir atiduoda juos Terrai, Balys Televison ir kt. pardavinėti.

Prieš keletą metų S. Laucius išleido satyrinę poemą "Respubliką". Leidėjas: "Romuva" (vad. Jonas Galminas), 507 — 5th Ave., New York, N. Y. 10017. Kaina $150.

Šiuo metu S. Laucius rengia savo scenos veikalą Detroito dramos sambūriui.

—"Romuvos" leidykla atidarė savo knygyną Woodhavene — 84-20 Jamaica Ave. (tarp Forest Pkwy ir 84 St., priešais Chase Manattan banką), prie BMT Jamaica linijos Forest Parkway stoties. Knygyną veda Josefina Galminienė.

Knygynas atdaras kasdien nuo 11 val. priešpiet iki 8 val. v. ir sekmadieniais bei šventadieniais nuo 11 priešpiet iki 2 val. p.p.

ATEIVIŲ ARCHYVAI

Minnesotos universitetas organizuoja **Ateivių archyvą.** Jis telks ir saugos mokslo reikalams imigrantų istorinę medžiagą. Lituanistikos skyriumi rūpinasi prof. W. Schmalstieg. Jis prašo lietuviškų laikraščių komplektų, atsišaukimų, laiškų ir šiaip medžiagos, liečiančios liet. ateivius. Prašoma bendradarbiauti: Mr. W. R. Schmalstieg, Department of Slavic and Oriental Languages, University of Minnesota, Mineapolis, U. S. A.

Žinome, kad seniai pradėtas organizuoti Lietuvių Archyvas Chicagoje. Iš karto buvo priglaudusios jį seserys vienuolės. Vėliau buvo patalpos išnuomotos. Kur jis dabar? Kokia jo padėtis? Kas juo rūpinasi? Gerokai prel. Juro iniciatyva suorganizuotas ir jau turi specialias patalpas archyvas Alka (Amerikos Lietuvių Kultūros Archyvas). Apie juos ateityje tikimės gauti autentiškos medžiagos ir plačiau parašyti. Mūsų oficialios institucijos turėtų patyrinėti ir tokių archyvų, kaip Minnesotos un-to, charakterį, apimtį ir galimybes bei reikšmę ten telkti lietuviškąją medžiagą.

VOKAI IR ATVIRUKAI VILNIUI PAMINĖTI

— Spalio mėn. 10 d., prieš 25 metus, visiems žinomų pasaulinių įvykių raidoje senoji sostinė Vilnius grįžo Lietuvai. Tai didelis įvykis mūsų tautai. Ir šiandien, 1964 m. spalio 10 d., lietuviai tai prisimena įvairiose konferencijose, minėjimuose, parodydami pasauliui, kad viena tarptautinė klaida Lietuvai buvo atitaisyta ir, kad turi būti atitaisyta kita dar didesnė — rusų komunistų okupacija.

Chicagos Liet. Filatelistų Draugija "Lietuva" šiems įvykiams atminti išleido Vilniaus atgavimo vokus ir atviruką. Voką puošia Vilniaus miesto panorama ir Nepriklasomos Lietuvos pašto ženklai, kurie anuo metu buvo išleisti sostinės grįžimo Lietuvai proga.

Vokai, atvirukas ir kiti lietuviški vokai (Donelaičio, Čiurlionio, Dariaus-Girėno ir kt.) gaunami "Marginiuose" pas J. Karvelį, pas dr-jos iždi. Br. Yurkonį, 8155 S. Christiana Ave., Chicago, Ill. 60652 arba pas A. Belešką, 6921 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636. (A. B.)

— **Liet. Fronto Bičiuliai** Vokietijoje rugp. 7-8 d. buvo susirinkę į savo XII-tą metinę konferenciją. Apie lietuvių rezistencijos organizaciją užsienyje ir aktualiuosius ELFB veiklos uždavinius kalbėjo dr. K. Čeginskas ir V. Natkus. Valdybos pirmininku perrinktas prof. Zenonas Ivinskis.

P. V. RAULINAITIS

Real Estate-Insurance-Tax Returns

Notaro darbai; namų ir automobilių apdraudos; mokesčių apskaičiavimas; tarpininkavimas namus perkant ir parduodant; dokumentų vertimas.

NO 2-5433, Los Angeles 27, Calif.

Res.: 1972 N. Commonwealth Ave.

ANTANAS F. SKIRIUS

REAL ESTATE — TAX SERVICE

INSURANCE

Kreipkitės telefonu NO 4-2919

arba įstaigoje

4366 Sunset Blvd., Hollywood 29. Calif.

HELEN'S

HOUSE OF BEAUTY

HELEN MOCKUS-MOTUŠIS

5265 Fountain Ave.

HOLLYWOOD California

New Telephone: NOrmandy 5-3351

NAUJOS KNYGOS

Jūsų artimieji, draugai ir pažįstami, gyvenantieji kituose kraštuose, labai nori turėt lietuviškų knygų, bet dėl aukštos dolerio vertės, negali įsigyti. Neužmirškite jų, užsakykite jiems dovanų lietuvišką knygą.

Naujausi "Lietuvių Dienų" leidiniai

Dr. J. Prunskio

Mokslas ir gyvenimas

Kaina $2.

Naujausias poezijos rinkinys

Nerimos Narutės

RELIKVIJOS

Kaina $2.

Dar galima gauti anksčiau išleistas

Bernardo Brazdžionio

poezijos rinkinys

VIDUDIENIO SODAI

Už šį rinkinį paskirta "Aidų" literatūros premija.

Dail. T. Valiaus pieštas viršelis. Kaina 4 dol.

Užsisakantieji tiesiai iš leidyklos, rinkinį gali gauti su autografu.

Tos ir kitos knygos gaunamos

"Lietuvių Dienų" Leidykla

4364 Sunset Blvd., Hollywood, Caif. 90029

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS
OCTOBER / SPALIS 1964

Several thousand people said a silent prayer at the wreath laying ceremony at the Lithuanian Wayside Cross, Meditation Lane and Avenue of Africa. The Shrine, built with contributions from the free peoples of the world, collected mainly Prof. J. Stukas, Mr. and Mrs. F. Daukus, and the Knights of Lith., will remain as a permanent monument in the contemplated Park after the fair closes in 1965. It was erected in memory of those who died and in tribute to those still suffering for Lithuanian freedom. A bronze placpue on the path to the Cross states: The Lithuanian Wayside Cross embodies ancient pagan symbols and Christian motifs. Thousands of these artistic forms of folk art formerly dotted the countryside. Today the godless Communist oppressors have destroyed these shrines but they cannot extinguish the spirit of the courageous Lithuanian people who long to be free again."

Several other captive nations, besides Lithuania, have laid wreaths at this Cross on different occasions. Foto V. Maželis

Lietuvaičių gėlių vainikas prie lietuviško kryžiaus pasaulinėje parodoje New Yorke.

Lietuvių Diena pradėta pagerbimu žuvusiųjų už Lietuvos laisvę, padedant vainiką prie lietuviško kryžiaus Meditation Lane ir Avenue of Africa.

Giedro rugpiūčio vidurdienio saulei kaitinant, kartu su oficialiaisiais asmenimis dalyvavo daugiau kaip pora tūkstančių minia. Be kalbų, tylūs, susikaupę, it requiem maldai nuleidę galvas, visi rinkosi ir skirstėsi, žuvusius prisiminę.

Fruits of Peaceful Progress

From remarks by J. Kajeckas, Charge d'Affaires a. i. of Lithuania, at the Lithuanian Song and Dance Festival, Singer Bowl, New York World's Fair, August 23, 1964.

...At the last New York World's Fair held here in Flushing Meadow, on the eve of World War II, Lithuanians exhibited to the world the happy fruits of the peaceful progress under freedom and independence which they had enjoyed since 1918. They demonstrated the indomitable spirit of a people whose language and culture are older than of most other countries of the world.

Since that last New York World's Fair, however, Lithuania has been a captive nation and the victim of ruthless, flagrant and continuing aggression.

We meet here today to honor the thousands of valiant Lithuanians who have died in the just cause of freedom, and also to demonstate that the desire of Lithuanians to be free and independent again continues to burn with undiminished strength... Lithuanian Wayside Cross, erected here at the World's Fair, symbolizes the suffering of our people, but it also symbolizes ther hope and determination to be free again.

Here at this Song and Dance Festival, we see an expression of the flowering of Lithuanian culture. The variety and vigorous life of our native arts encourages us to hope that the creative energy mirrored in art can lead to a better world for all peoples,if only we remember how to dream, how to be dedicated, how to spend ourselves. Our songs and dances teach us how to put aside inhibitations, how to go out of ourselves, and how to join with others in taking "arms against a sea of troubles."

John Pries of Brooklyn, a supervisor at the Bell System Exhibit at the World's Fair, describes picturephone service to actress Rūta Lee (left). They're talking with Miss Elena Kulber of Brooklyn, a hostess at the Bell pavilion, who is shown on the picturephone screen talking from another part of the exhibit hall. All three are Lithuanian descent.

The photographer was Richard Yuskevich, another Lithuanian with Bell System.

Rūta Lee Kilmonytė Bell System paviljone kalbasi vaizdiniu telefonu su Elena Kulber, svečių priėmėja, kitoje paviljono dalyje.

Actress Rūta Lee (right) gives an electronic autograph to hostess Elena Kulber of Brooklyn at the Bell System Exhibit at the New York World's Fair. Miss Lee is signing her name on an electrowriter, a device being demonstrated at the Fair to show how the writen word can be transmitted over a normal telephone line using the Bell System's data-phone service.

Looking on is Vilija Butkutė who is organizing a Rūta Lee Fan Club in Brooklyn and Queens, N. Y.

Photo R. Yuskevich

Rūta Lee Kilmonytė duoda elektriniu būdu savo autografą Elenai Kulber Bell System paviljone. Stebi Vilija Butkutė, kuri suorganizavo Rūtos Lee gerbėjų klubą.

"LITHUANIAN WEEK" AT WORLD'S FAIR

Lithuanian Day practically became Lithuanian Week at the World's Fair as Miss Rūta Lee made several visits there, receiving the VIP treatment from the Official World's Fair Commission, and at the Bell Telephone, General Electric, General Motors, and other Pavillions. She also made a color video tape for RCA.

Here she is inscribing "God Bless All, Ruta Lee" after putting her handprints in the cement at the Hollywood Pavilion. The Lithuanian Committee emblem pin was also placed in the square of cement. Assisting Miss Lee is Kenneth Rooney, of stage, screen and television as well as the athletic field.

Rūta Lee Kilmonytė pasirašo Hollywoodo paviljone, kartu į cementą įsprausdama Lietuvių Komiteto išleistą Lietuvių Dienos ženklelį.

Elena Kulber, one of the bilingual hostesses at the Bell Telephone Pavilion at the World's Fair, demonstrates to members of the Rūta Singing Ensemble of New Jersey (l. to r.) Rūta Kidzis, Irena Fodor, Diane Berzanskis, and Mary Mėlynis, one way of telling the world that they and 1400 other singers and 700 folk dancers from all parts of the United States and Canada performed before audience of 16,000 — the largest turnout for any program at the Fair — during Lithuanian Nationality Day at the Singer Bowl on Sunday, August 23rd. Miss Kulber's badge is engraved "Aš kalbu lietuviškai" (I speak Lithuanian). She is the daughter of Helen V. Kulber, a member of the Lithuanian Committee for the World's Fair.

Elena Kulber, Lietuvių Komiteto narės Helen V. Kulber duktė, Bell Telephone paviljone Rūtos ansamblio narėms klausant, pasakoja apie Lietuvių Dienos programos dainininkus, šokėjus ir dalyvius.

LITHUANIAN BREAD

By **Pranys Alšėnas**, Toronto, Ont., Canada

Lithuanian families living on the farm were accustomed to making their own bread. All preparations and baking were done mannually. Dough was prepared in two steps: first by mixing, and then by kneading. Leaven was often used in place of yeast (soured dough from previous baking). In this kind of leaven, various kinds of microorganisms are present, but they are not harmful in a sour dough bread.

In modern bakeries in the Western World, just as in the former bakery "Parama" in Kaunas, human hands don't touch either the flour, the dough, or the bread. Everything is done by machine.

The Romans were the first to have kneading machines in use. But such things were forgotten in the middle ages. Lithuanian farmers were not aware of them either. Only in the middle of the 19th century did the baking process again become mechanized.

The beginning of bread goes back two to three thousand years before Chirst. It was known in ancient China and Egypt.

The origin of bread supposedly comes from a simple pulp, made of flour, which was eaten uncooked and unbaked. Later this mixture was baked on coales, on heated stones, or on stones in front of the fireplace.

What was left of this kind of bread was called "šuštinis" in Lithuania and was made of heated oatmeal, moistened with water. This dry dough was eaten during lent in the 19th century. Later the bread developed into "raguoliai", which were baked from unleavened dough (mostly from barley).

The home of leavened bread is considered to be Egypt. This kind of bread also had its evolution in Lithuania — developing later into the bread we know today. Besides everyday bread, there were other kinds of bakery goods: wafers, white bread, cake, et.

During the years of serfdome and starvation, bread was made of unwinnowed corn, grain, and even stuff like moss from the forest, berries, etc.

The Lithuanian farmers began to bake pure bread after the starvation years of 1866-68. At first wheat was ground only at home, by hand in mill-stones. Various kinds of flour were ground: coarse for mixing, fine for kneading.

Flour was ground in mills after 1918. (During World War I the Germans collected all the household mill-stones, in order to prevent the farmers from milling their own grain. Also, more mills were built after the war).

How was the bread baked? After mixng, the dough was covered with a clean cloth, or a lid made of straw. Then a fur or pillows were placed on top, and the dough was left to rise. While it was rising, the housewife occasionally tasted the dough: if it became too sour, the covers were taken off. If the dough was too slow in rising or too sweet, it was covered with additional covers and placed on top of a warm stove.

Before kneading, the housewife washed her hands well. When the dough thickened, it was kneaded, it with the fists. If the woman was strong, she did not dampen her hands while kneading, in order to make the loaves harder and to retain their shape. The water in which she washed and dampened her hands was then given to her favorite cow. It was believed that the cow gave more milk on this account.

The process of baking the family bread was a very important part in the woman's life, although the larger loaves were placed in the oven by the husband. After smoothing the loaves, the housewife blessed them with with the sign of the cross and told her husband: "All right now, father, shoot!"

To take away this job from the woman was to take away a part of her life. In Independent Lithuania, and even during the oppression years of czarist Russia, no one dared to deprive her of this privilege. In Independent Lithuania a modern bakery, "Parama", was established in Kaunas, with several branch bakeries in other cities. But the farmers baked their own bread, spreading its aroma over the countryside.

But now the farmer's wife has been deprived of this ritual. The bolsheviks, in establishing their collective farms, abolished the private farms, the grain, and the prilege of making one's own bread.

* * *

The respect for bread in the customs and habits of the Lithuanians has been so great that it has no equal in any other nation. For example, one could never find a piece of bread thrown away in the garbage can, as is in the case in some other lands. Lithuanians, rich and poor alike, had such respect for bread that they never could dispose of a left over crust of bread. The portion that they could not finish was always brought home to be eaten later or to be given to the animals or birds.

The Lithuanians always believed that special respect had to be given to bread and that it had to be earned as well. According to a folk saying: "Bread weeps if it is eaten by a lazy man." There is another saying tha shows its necessity as daily food: "For the hungry even dark bread tastes good." Or "Dark bread is not famine (a coarse shirt is not nakedness").

In ancient times the Lithuanians kindled fires for Thunder, their chief god. To the goddess of earth they offered wheat or bread. The Lithuanian nation never sacrificed live offerings to their gods as was done in other pagan countries.

In Lithuanian marriage customs the mother of the bride welcomed the newlyweds at her door with symbolic pieces of bread and some salt. And when the couple arrived at the home of the groom the groom's mother repeated the same ritual.

Bread and other foodstuffs were distributed to beggers on AllSaint's Day, with the intention that they pray for the souls of the departed.

The Lithuanian ploughman sometimes ploughed a piece of bread into the ground when starting work in the fields in the spring. It symbolized an offering to mother earth, so that she would provide a good harvest. Sometimes a piece of bread and some sald was placed on the ground, and the farmer would return to eat it later. Custom sometimes called for giving this piece of bread to the horse. The master would say to his farm hand: "When you finish the first furrow, eat this bread and give some to the horses." It meant that the ploughman, the fields and the horses would be blessed with good luck. The horses would not tire so quickly, the oxen would pull their load more easily, and the fields would be full of grain, enough to provide for the family and farm animals.

Sometimes a bit of bread was brought home and divided among the members of the family so that bread would always be plentiful. In the evening the bread was given to the animals.

When the shepherds took their flocks to pasture in the early spring, the housewife handed the shepherd a piece of bread with salt in the midle. In the evening the bread was brought back home and given to the animals, so that they would always be able to find their way home.

Bread and salt was often used for casting spells, as a means of protection from things evil.

During the time of sowing, a prayer was said: "Let things, o God, prosper for me and others who need bread."

Even in the event of death, bread was not forgotten. When a farmer died, a loaf of bread was placed by his head; then it was removed and after the funeral divided among the beggers.

If a loaf of bread or its crust cracked while in the baking, or the bread inside was very porous, it meant that someone in the family was about to die. The saying goes: "The bread has separated, one of us will also be separated from the others."

A. Baranauskas

THE FOREST OF ANYKŠCIAI

Anykščių šilelio vertimas angliškai
Vertė Nadas Rastenis
(Su liet. originalu)

Redagavo ir paginos žodį parašė J. Tininis. Iliustruota medžio raižiniais. Didelio formato. Puiki dovana jaunimui ir amerikiečiams. 42 p.

Kaina $2.00

Išleido "Lietuvių Dienos"

THE RYE RANCE IN LITHUANIA

Courtesy by "Viltis"

The Lithuanians of the past were almost entirely a people of the land. They were an agricultural people. The cities were inhabited mostly by Jews and others who owned the stores and taverns or shops of various sizes. They lived harmoniously, as they both supplied each other.

The Lithuanian folk culture, naturally, was centered around life on the farm. As a result it produced a great number of agricultural dances, perhaps more than any other nation on earth. Some dances are simple and some are complicated but nearly all deal with some phase of life on the farm, or its animals and birds. A large number of these dances are harvest dances.

RUGUČIAI, THE RYE, through dance portrays the process of the rye harvest. Men cutting with scythes, women gleaning, et. This picture (abowe) shows the men honing their scythes as the women in the center portray shocks of rye whose kernel laden beards (heads) lean back. The last figure of the dance portrays the plowing of the ground. (V. F. B.).

RIGHT OF SELF-DETERMINATION FOR LITHUANIA

From Senator Kenneth B. Keating of New York remarks on Lithuanian Day at the World's Fair, August 23.

I always welcome an opportunity to pay tribute to the ouuressed people of Lithuania and the cause they represent.

What is at stake in Lithuania is the great question that will determine the future of makind — the question of wheter men and nations should be free. Two historic movements are in conflict throughout the world. On one side are the democratic nations of the West which have worked steadily sinve World War II to spread human freedom by granting indenpendence to their former colonies. On the other side are the new imperialist of international communism who have moved relentlessly to extend their tyranny by swallowing up smaller and weaker natons.

Lithuania's present state is a tragic example. I have admiration for this brave little land which reestablished its independence in 1918 and victoriously fought off Soviet Russian attempt at conquest for 3 long years. I mourn Lithuania's loss of its hard-won freedom during World War II when the Soviet Communists finally succeeded in taking over the country by military force and annexing it against the will of the people. Lithuania as a nation diasppeared from the map of Europe, but it still lives on in the hearts of its sons and daughters who loathe their Communist masters.

There are some in the United States today who say that we should accept the map as the Communists have redrawn it. They say that we only delude ourselves and the Lithuanian people when we talk of future freedom for Lithuania

Those who offer these counsels of defeatism call themselves realists. I call them shortsighted. They are unable to see beyond the surface map of the moment to the undelying realities of our world situation.

It is totally unrealistic to suppose that by condoning Russia's annexaxation of Lithuania and the other Baltic countries we can expect Soviet communism to become more conciliatory. Instead, the Soviets will be encouraged to pursue their aims of conquest all the more aggressively. It is equaly unrealistic to suppose that if we yeald in such matters of principle we can retain effective leadership among free world nations. Instead, there will be a loss of confidence in the United States among our friends and allies.

True realism demands an opposite course. We must make it unmistakebly clear that in our dealings wit the Communist world we will never bargain or make concessions on the fundamental issues of human rights and freedom. So far the defeatists in our ranks have not prevailed. The U. S. Government, with the backing of not only 1 million fine Americans of Lithuanian origin, but the American people as a whole, has continued to withhold recognition of the Soviet conquest of the Baltic republics.

We must stand firm on this policy, and we should go farther. We **should not be content with a passive policy of non-recognition. We must proclaim at every opportunity the right of self-determination for Lithuanians** and for the many other subject peoples now suffering under alien Communist oppression.

In so doing, we can reassert before the world the absolute falsity ty of the Communist claim to be the liberators of humanity.

We must give our support to the cause of freedom in Lithuania as a matter of right and justice.

(Reprinted from the Congressional Record, Sept. 25, 1964, No. 185).

BOOKS & PERIODICALS

LITHUANIAN BIBLE IN BRITISH MUSEUM

In Poznan, Poland, a scholars' edition of the first translation of the New Testament into Lithuanian is being prepared — from manuscript which had been lost for nearly 300 years.

In 1657 a Lithuanian cleric, S. P. Chilinski, arrived in England and, after studies in Oxford, translated the Old Testament into Lthuanian. It was printed in London in 1662, but only three known copies have remained, one of which was discovered in the British Museum in 1893. His translation of the New Testament was not printed, and it was thought the manuscirpt was permanently lost.

In 1932 however, the British Museum purchased the long-missing manuscript from a book dealer in Nedcastle-on-Tyne for a very small sum. Scholars at Vilnus University became interested in publishing the work, but the onset of war interrupted their plans. However, after the war the same scholars — Prof. C. Z. Kudzinowski and J. Otrebski — continued with their propect, and published the text in 1958. They have now published an Index and Vocabulary, and plan to publish a photostatic edition of the original manuscript. B.L.C.

1. On July 15, 1920 the Lithuanian army marched again into the old iapital of Vilnius. — 1920 m. liepos 15 d. Lietuvos kariuomenė vėl įžengė į Vilnių, atgautą pasirašius taikos sutartį su Rusija.

2. A Polish stamp depicting a cavalry charge. The Lithuanian army had fierce encouters with the Polish cavalry at Gibai, near Seinai. — Lenkijos pašto ženklas, rodąs puolančius ulonus. Lietuvių kariuomenė turėjo sunkių susirėmimų su lenkų kavalerija ties Gibais prie Seinų.

3. On March 18, 1921 Poland stamp commemorates this event. — Lenkijos pašto ženklas, išleistas taikos sutarties tarp Lenkijos ir Rusijos pasirašymo progai atžymėti.

LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS

By Antanas Bernotas

Part LXX

When the Polish army, attacking the Bolsheviks, reached the Ukrainian capital of Kiev, the fortunes of war turned against the Poles. The Bolsheviks had in the meantime mobilized heavy reinforcements from other parts of the country and hurled their whole strength against the Poles. The latter were forced to withdraw. On top of this misfortune the Supreme Council of the Allied Forces offered the Bolsheviks a truce, and Poland was forced to sign a protocol in the city of Spa, Belgium. According to this protocol, Poland promised to pull back its armed forces from the occupied Russian territories to Curzon line, and also to quit the Vilnius territory until July 10, 1920. The Russians, however, rejected the truce bid and continued their counter-attack against the Poles. Their army, having broken through the Polish front lines on July 4, 1920 in the sector of Lepel-Berezina, quickly pushed the Poles out of the Ukrainian and White-Russian territories and marched on eastern Lithuania.

Meanwhile, Lithuania, which had proclaimed its neutrality in the Russo-Polish war, concluded peace talks with Russia and signed an "eternal" peace between the two countries on July 12, 1920, in Moscow, receiving extensive territories on the eastern boundaries, then still occupied by Poland. The Lithuanian army, taking advantage of Polish troubles on the Bolshevik front, began attacking the Poles in the southern part of the country, and soon recaptured Punskas, Seinai and Suvalkai and approached the town of Augustavas.

Meanwhile the Bolsheviks, pushing out the Poles, reoccupied the larger part of the Vilnius' territory and Vilnius itself. Their army, unceasingly harassing the Poles, on August 14, 1920, reached the river of Wisla and the outskirts of the Polish capital of Warsaw. In the battles at Warsaw the 27th Infantry Division of the Bolshevik army particularly distinguished itself. It was led by General Vytautas Putna, a Lithuanian by descent, and badly beat the 1st Polish Reserve Division, the so-called Lithuanian-White-Russian Division, led by General Lucien Želigovski. Warsaw was saved only because the Bolsheviks had made some tactical blunders in attacking the Poles and because of confused communications between their army units. The Poles, having recovered from their initial retreat and strongly supported by French, soon counterattacked and in a continuous move pushed the Bolsheviks out of their country.

Since the peace treaty between Lithuania and Russia had already been signed and the boundaries settled, the Lithuanian army moved into the Vilnius territory, then occupied by Russia. The Bolshevik army offered no resistance, and it was agreed that the whole territory be reoccupied in three stages. The Lithuanian army marched into Vilnius again on July 15, 1920. Vilnius had been abandoned on January 6, 1919, because of the Polish assault. On August 26, 1920, the Lithuanian government began to move its offices back to the old capital of Vilnius, now a free city.

(To be continued)

Medal, commemorating the 10th anniversary of Assembly of Captive European Nations, which was awarded to famous supporters of this organization.

Medalis ACEN dešimtmečio sukakčiai paminėti.

Lithuanian Pavilion, New York World's Fair 1939.
Main entrance from Lagoon of Nations. Statue by J. Mikėnas symbolizes contemtment achieved through labor. (Postcard by Lith. Commission, New York Word's Fair.)

«LITHUANIANS MAKE NEWS»

● There was no space for a **Lithuanian Art Exhibit** available at the World's Fair this year, but works by Mrs. **Alexandra Merker,** Art Exhibit Chairman, **Kazimieras Žoromskis,** and **Mrs. Helen V. Kulber, Art** Exhibit Coordinator (see on page 13 with her painting Eternity), were selected to represent Lithuania in the World Art Show in the new and biggest gallery in the world, the Washington Square Galleries, New York. Other artists among the 140 participating in this exhibit were deKooning, Ionescu, Beauchamp, Bauermeister.

A very large outline map was printed in the catalog; 39 countries represented by exhibiting artists were printed on it, including Lithuania. The exhibit closed Sept. 30th.

V. Jonynas, V. Ignas, and Mr. and Mrs. Kašuba brought much credit to Lithuanians with their art work in the Vatican Pavilion.

● "The Devil's Swamp", a television script by **Romas Šležas,** adapted from the short story by **Jurgis Jankus,** was presented on a local Boston Television Station on Sept. 30th. The main part was played by John McLean, Antanas Gustaitis and James De Felice in sporting roles. This script was prepared for the University of Boston, where R. Šležas is studying the art of filming and has received favorable recognition by teaching staff. One Copy of the film was sent to Australia, to a film festival which is being conducted there. The story was filmed in New England and Canadian coutrysides, which are very similar to Lithuanian hills and valleys.

● **Dr. Petras R. Šileikis, C.P.O.,** one of the ten selected famous American Orthopedic-Medicine prothesis specialists, has been requested to instruct specialist courses at the Prosthetic-Orthopedic Education Northwestern University Medical School, starting this fall. This course is especially designed for interns and physio-therapists.

● Recently attorney **Dr. K. Šidlauskas** has been appointed as the assistant district attorney of Cook County, Illinois. Dr. Šidlauskas has had a private practice in Chicago for several years. The new assistant studied law in Lithuania, where he became member of the bar. In Muenchen, W. Germany, he later received his PhD from law. In U.S. Dr. Šidlauskas studied law again, at Harward, where, in 1952, he received his Master's degree in law. He passed his bar examination in Illinois several years ago and established a practice. Dr. Šidlauskas is a member of the Lithuanian Democratic League and this year has been elected first vice-president.

● **Rt. Rev. Povilas Marcinkus,** who is connected with the Vatican State Secretariat, and a priest from the Chicago Archdiocese, recently left for Bombay, India to help plan the next international Eucharistic Congress. The congress is to be held in November this year.

● **A Lithuanian Holy Hour** was held September 9th starting at 4 P. M. at the Vatican Pavilion at the World's Fair. Bishop Vincentas Brizgys, Lithuanian Bishop in exile, officiated. Prof. Antanas Liuima, S. J., from Rome, said the sermon.

This Holy Hour closed the Lithuanian Priests' League conference which took place the same day at the Transfiguration Church Hall in Maspeth. Msgr. J. Balkūnas, pastor, was host. Over 75 clergymen attended.

Among other religious matters discussed at this conference was the use of the Lithuanian language in the liturgy of the Mass.

Bishop Brizgys left the following day for Rome to attend the Ecumenical Council.

● **Misses Rima** and **Juliana Germanaitė,** accordionists for the Lithuanian folk dance group of Adelaide, Australia, during the city's accordion competition von several prizes in a row: the first, second, and third prize.

● On August 8th and 9th attorneys from Baltic States met in Hamburg, W. Germany. At the same time and place the Latvian Song Festival was held. The main theme for discussion was: **"The Colonization of the Baltic States and International Law".** Questions arose about national rights of sovereignty, departation, which qualify as international crime, and new methods to colonize the three states. Discussions included also the whereabouts of Baltic ships after World War II, the 1953 agreement in London regarding foreign debts, etc. The further publications of "Baltic Law" (published in German) were discussed, also collaboration in the Baltic publications on law, and so on. Guest German attorneys also were present at the conference.

● The Erie County Fair was held on August 22-29. This year the American custom-house was celebrating its 175th anniversary and on this occasion had an exposition at the fair and invited foreign nations to participate. **The Lithuanians** also had an opportunity to display their folk art.

● On Sept. 2-6 the 80th annual Catholic Days were held in Stuttgart, W. Germany. Many Lithuanians from all parts of W. Germany participated in this gathering. The **Lithuanian members had their own program on September 5th.** They attended mass, heard a lecture by **prof. J. Eretas.** On Sept. 2nd a religious art show was opened to the public. Lithuanian and Latvian artists displayed their works. On Sept. 5th a religious concert was held at St. Nicholas Church. Lithuanian and Latvian artists participated. A concert for the organ and string orchestra by S. Vainiūnas was performed, also a cantata for soloists, choir and orchestra by a young Lithuanian composer, Darius Lapinskas. Among the artists were the Lithuanian soloist M. Panse-Simaniukštytė, Latvian soloist L. Apkalns, organist Jan Janca, and the Stauttgart rado orchestra. The conductor was D. Lapinskas.

● **Vytas Kapočiūnas,** a 20 year old art student at the Adelaide Art School, won first prize at the young artists' competition in Adelaide, during which 450 artists displayed their works. The judges included the director of the Victoria national gallery, director of the art school at the University of Melbourne, and others. 100 guineas were presented to him in Adelaide, and the presentation was televised.

● **Mindaugas Mačiulis** is only 12 years old, but he already is a student at the De Paul University's School of Music, where he has a scholarship to study music. He is the son of Julius and Paulina Mačiulis of Chicago. His father is also a renowned musician. At the present he is the organist of St. Basil's Church and also teaches music.

● A French student, Suzanne Roy, studying foreign languages at university of Montreal, has requested the Lithuanian daily, "Draugas", for a **textbook to study Lithuanian.** In her letter she writes: "You will, probably, be surprised to hear that a French girl is interested in the Lithuanian language. The reason is this: I am a student at the McGill Universty, specializing in foreign languages and your language has attracted my attention, because it is very beautiful. I have read about it and have learned that it is closely related to Sanscrit in spirit, as prof. D. D. Dwight has written. This made my interest even deeper and I am looking forward to receiving your answer, since my goal is to learn Lithuanian fluently, so that I may converse with my Lithuanian friends."

RADIO OMEGA
transmits programs behind the Iron Curtain in 14 different languages, including Lithuanian

A Belgian missionary, Father T. Fierens, for seven years was imprisoned by the Chinese Reds. Later he was deported from the red "paradise". Upon returning to Belgium, he organized another method to pursue his missionary duties. Overcoming many obstacles, several months ago he started a radio station (Radio Omega), which transmits programs behind the Iron Curtain. He started programs in Russian. But this was not sufficient. "We would like, as soon as possible, to transmit programs in 14 different languages, includng Lithuanian", writes one of the directors of the radio program, Father M. L. Lurquin. "We would be very grateful if you could help in any matter to furnish suitable programs to Lithuania".

More information can be obtained by writing: Radio Omega, 74 Avenue Michel-Ange, Bruxelles 4, Belgium. Europe.

Three U.S. Presidents

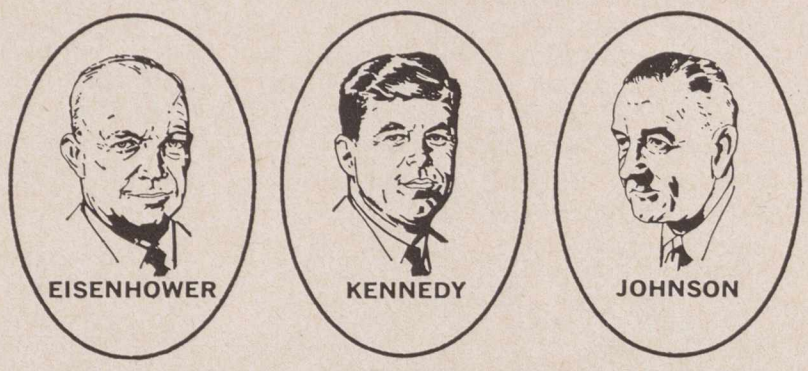

CLEARED THE TRACKS NATIONALLY FOR RAILROAD PEACE — LET'S FINISH THE JOB IN CALIFORNIA!

Keep California Competitive—End Railroad Featherbedding!

VOTE YES ON 17

CALIFORNIA COMMITTEE TO ELIMINATE RAILROAD FEATHERBEDDING
870 Market Street, San Francisco
CO-CHAIRMEN
Senator Hugh M. Burns (D) Fresno
President Pro-Tem of State Senate
Senator John F. McCarthy (R) San Rafael
Senate Republican Leader
109

DIVIDENDAI MOKAMI KAS 90 DIENŲ ANT VISŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ

TAIP

TAUPYDAMI PAS MUS, JŪS GALITE PASIRINKTI TAUPYMO RŪŠĮ, KURI JUMS PATOGIAUSIA... TAI NEDELSDAMI PASIŲSKITE ČEKĮ DABAR.

4½% DIVIDENDAI PASIUNČIAMI KAS ¼ METŲ UŽ INVESTMENTUS

TAUPYMO SĄSKAITOS IKI $10,000 APDRAUSTOS F.S.L.I. ĮSTAIGOSE.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court
Cicero 50, Illinois

JUOZAS GRYBAUSKAS
sekretorius
Tel.: 656-6330 ir 242-4395

Lietuviai balsuoja už

GOLDWATER ir MILLER

● **Lietuviai balsuoja ne už tą ar kitą partiją, bet už asmenis, kurie drąsiai pasisako prieš komunizmą, sovietinį kolonializmą ir prisideda prie akcijos išvaduoti Lietuvą, Latviją, Estiją ir kitas pavergtąsias tautas!**

ANTHONY F. SKIRIUS
REAL ESTATE
Insurance & Tax Service
4366 Sunset Boulevard
Los Angeles 29, California
NO 4-2919 ir NO.4-2910

CLEM'S MARKETS

● Puikios lenkiškos dešros, šviežiai namuos gamintos.

● Importuoti lenkiški kumpiai ir kitos iš Lenkijos prekės: **alus, vynas, silkės, grybai, įv. sriubos.**

● Įvairiausi mėsos ir maisto produktai.

Galima užsisakyti mažesniais arba didesniais kiekiais specialiai pagamintų lietuviškų dešrų piknikams, bankietams, vakarienėms.

Clem's Markets jau keletas metų patarnauja Los Angeles ir apylinkės lietuviams.

3002 W. Florence ● PL. 95058
7529 S. Normandie ● PL. 3-9676

Clem Taberski, savininkas

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

B. R. PIETKIEWICH,
President
2555 W. 47 th St., Chicago 32, Ill.

Atvykus į Kaliforniją, kviečiame į

BEACON MOTOR HOTEL
Arti prie
Beach. Westwood, Beverly Hills & Hollywood
3020 Wilshire Blvd. Santa Monica, California
EXbruck 4-9144 EX 4-2986
Mrs. A. Lukšis — Owner and Mgr.

KAS TIK TURI GERĄ SKONĮ,
VISKĄ PERKA PAS LIEPONĮ.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
Furniture Center, Inc.

Vietinių ir importuotų baldų prekyba.

Baldai siunčiami į visą Ameriką ir už jos ribų.

MARQUETTE PARKE
6211-6219 So. Western Ave. PRospect 8-5875
CHICAGO, ILLINOIS
3207 So. Halsted St. VIctory 2-4226

Edward Bros. Colonial Mortuary
1000 Venice Blvd. ● RIchmond 9-8281

Lietuvis Laidotuvių Patarėjas
ADOLPH CASPER
Namų Telefonas
284 - 6489

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis".

Los Angeles, Calif.

LITHUANIAN MELODY HOUR

Transliuojomo šeštadieniais 9 val. ryto
iš KBLA — 1490 kc stoties.
Direktorius **Bruno Gediminas,** 4023 W. 60 St., Los Angeles 43, Calif. AX 5-2260
Reikalų vedėjas — **George Rudelis,** 5027 Zelzah St., Encino, Calif.

Amsterdam, N. Y.

Lietuviška programa

LAIKINAI NUTRAUKTA.

Baltimore, Md.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"
Girdima Marylande ir Washington, D. C.
Sekmadienių popietėmis 12:30—1:00
STATION WWIN — 1400 K. C.
Programos vedėjai: **Albertas Juškus,**
4515 Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md.,
Phone: Tuxedo 9-8693;
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.,
Baltimore 27, Md. Phone: Circle 2-1779

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS
Naujosios Anglijos Lietuvių kultūrinė Radijo Programa
Sekmadieniais — 8–9 val. rytą.
AM bangomis 1190 kilociklų; FM bangomis 105.7 megaciklų iš
WKOX, Framingham, Mass.
P. Viščinis, programos vedėjas,
173 Arthur Street, Brockton 18, Mass.
Tel. JUniper 6-7209.

LIETUVIŲ RADIJO KORP. PROGRAMA
Seniausia liet. Radijo programa Naujojoje Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m. vedama **Stepono ir Valentinos Minkų,** girdima nauju laiku (viena valanda anksčiau):
Sekmadieniais nuo 1:00 iki 1:30.
Boston, Mass. — WLYN - 1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdutės pasaka.
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass.
Tel.: AN 8-0489

Lietuvių Radijo valanda
Sekmadieniais nuo 11:00 iki 12:00 val.
WHIL — 1430 banga, Medford 55, Mass.
Jonas J. Romanas, vedėjas
170 H Street, South Boston 27, Mass.
Tel. ANdrew 8-7635

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS PROGRAMOS
Kas rytą nuo pirmadienio iki penktadienio
10:00 — 11:00.
Šeštadienį is sekmadienį 8:00—9:30.
"Vakaruškos" pirmadienio vak. 7:00-8:00.
Visos programos iš
WOPA Stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.
7159 S. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill.
Tel.: HEmlock 4-2413.

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo programa
TĖVYNĖS GARSAI
penktadieniais 8—9 val. vakaro
per WXEN-FM stotį 106,5 mc
Vedėjas — **Juozas Stempužis.**
4249 Lambert Rd., Cleveland 21, Ohio
Tel. 382-9268

Detroit, Mich.

LITHUANIAN MELODIES Radijo valandėlė
girdima kiekv. šeštadienį 8:45—945 p.p.
iš Detroito stoties WJLB — 1400 kil.
Pranešėjai: **Patricia Brandza** ir
Algis Zaparackas
Vedėjas **Ralph Valatka.**
15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.
Telephone: BRoadway 3-2224
"LITHUANIAN VOICE"

WQRS stotis, FM banga 105,1.
Sekmadienio rytą nuo 8:30 iki 9 val.
Programos vedėjas **J. Kriščiūnas,**
803 N. Crawford, Detroit, Mich.
Tel.: VI 1-5724

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut valstybės kultūrinė valandėlė

WBMI — FM 95.7 mc.
Kiekvieną sekmadienį 12:00 — 1:00 p. p.
Programos vedėjas **A. Dragūnevičius,**
273 Victoria Rd., Hartford, Tel. CH 9-4502

Madrid, Espana

VYKDOMOSIOS VLIKO TARYBOS RADIJO BIURAS MADRIDE
TAUTINIS ISPANIJOS RADIJAS
transliuoja lietuviškai 21:30 — 21:55 Lietuvos laiku (arba 19:35—1955 Vid. Europos laiku) 25 ir 42 metrų bangomis.
(Kartojama kitos dienos rytą 8:25 Lietuvos laiku [6:10—6:25 Vid. Eur. laiku] 42 metrų banga) ir nuo 17:40 iki 17:55 val. 42metrų banga (9.370 kl.).

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"
Radijo valanda girdima
kiekvieną šeštadienį 5:00—6:00 val. p. p.
iš New Yorko stoties WEVD - 1330 kilv. ir 97.9 meg. (FM).
Direktorius **Jokubas J. Stukas,**
1264 White tS., Hillside, N. J.
Tel.: WAverly 6-3325

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa
BENDRUOMENĖS BALSAS
Stotis WTEL — 860 kilocycl.
Šeštadieniais nuo 3:40 iki 4:30 p.p.
Kultūrinės, politinės apžvalgos, žinios, vietos kronika, muzika ir skelbimai.
Programas tvarko ir praveda redakcinis kolektyvas.
Rašyti: "Bendruomenės Balsas",
1203 Green St., Phila., 23, Pa.
Telef. PO 5-0932

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Penn.
Pittsburgh, Penn. - WPIT - 730 kilocycles.
Sekmadieniais 12:30—1:00 p. p.
Programos vedėjai:
Povilas ir **Gertruda Dargiai.**
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Road, Pittsburgh 16, Pa

Rochester, N. Y.

Lietuvių Radijo Klubas

Rochester, N. Y. — WHEC — 1460 klc.
Programos kiekvieną sekmadienį
9:30 — 10:00 rytą.
Klubo valdyba:
Pr. Saladžius, garbės pirm., 309 Alphonse St. (21); **Pr. Puidokas,** pirm. 38 St. Jacob St. (21); **A. Cieminis,** vicepirm. 226 Lux St. (21); **Vyt. Žmuidzinas,** ižd. 235 Furlong St. (21); **R. Kiršteinas,** sekr. 213 Berlin St. (21); **Br. Krokys,** narys 10 Dudley St. (5).
Programas praveda valdybos nariai ir šie vedėjai: **R. Gaidytė, St. Lūgūnas, D. Šiurilienė, H. Žemelis.**

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku, 41,15 ir 50,34 metrų bangomis.
Vedėjas **Dr. J. Gailius.**
Circonvallazione NOMENTANA 162

Toronto, Ont, Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Kiekvieną sekmadienį nuo 1 iki 2 pp.
WHLD stotis, Niagara Falls, N. Y. Banga 1270. Programos ved. **J. K. Simanavičius,** 974 College St., Toronto 4, Ont., Canada.
Telef.: LE 4-1274 — Daina Co.

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad. rytais 10:30 - 11:00 Lietuvos laiku
kiekviena vakarą 20:15 - 20:30 Liet. laiku.
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.
Vedėjas **Kun. Dr. V. Kaziūnas.**
Adresas:
Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO.

WASHINGTON, D. C.

Voice of America — Amerikos Balsas
Voice of America, Washington 25, D. C.
Pusės valandos programa duodama kasdien Lietuvos laiku 19 val. 30 min. — 11, 13, 16, 19, 25 ir 31 metro bangomis; jos kartojamos 21 val. 30 min. — vidutine 251 m. banga ir 6 val. ryto 25, 31, 41 ir 49 m. bangomis.
Pastaba: **vasaros laiku,** kai Lietuvoj 19:30, — Washingtone 12 val. 30 min. dieną, Chicagoje — 11 val. 30 min. ryto ir Los Angeles — 9 val. 30 min. ryto, o Europoj Grinvičo laiku 16 val. 30 vak.

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ RADIJO PARTIJA
WATR, Waterbury, 1320 kilocycles.
Kiekvieną šeštadienio vakarą
6:40 iki 7:30 p. m.
Programos vedėjas ir direktorius,
John D. Adams-Adomaitis
27 Congress Avenue, Waterbury, Con.
Telefonai: PLaza 3-2787 ir PL 3-8898

LITHUANIAN MAPS

Andrius, with the technical assistance of Profs. A. Salys, Stp. Kolupaila, K. Pakštas, Drs. M. Braks, M. Gimbutas, and A. Šapoka.
is now available, compiled by **J.**
A multicolored map of Lithuania
This is the definitive map of 1939, with insets of Lithuania in the Bronze and Iron Age.

Only a limited supply available.

Wall map, approx. 35x46: **$4.50**
Book map, in folder: **$3.50**

Now available to Lithuanian Days **readers**

STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION (Act of October 23, 1962; Section 4369, Title 39, United States Code).

1. Date of filing. September 19, 1964.
2. Title of publication. LIETUVIŲ DIENOS / LITHUANIAN DAYS.
3. Frequency of issue. Monthly except July and August
4. Location of known office of publication. 4364 Sunset Blvd., Hollywood 29, Calif.
5. Location of the headquarters of general business offices of the publishers (Not printers) 4364 Sunset Blvd., Hollywood 29, California.
6. Names and adresses of Publisher, editor, and managing editor.
Publisher Anthony F. Skirius, 949 E. Amherst Dr., Burbank, California.
Editor Bernardas Bradžionis, 2210 India St., Los Angeles 39, Calif.
Managing editor Juozas Andrius, 4421 Santa Monica Blvd., Los Angeles 29, Calif.
7. Owner (if owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual, must be given.) Anthony F. Skirius, 949 E. Amherst Dr., Burbank, California.
8. Known bondhalders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities (If there are none, so state). None.
9. Paragraphs 7 and 8 include, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting; also the statements in the two paragraphs show the affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner. Names and addresses of individuals who are stockholders of a corporation which itself is a stockholder or holder of bonds, mortgages or other securities of the publishing corporation have been included in paragraphs 7 and 8 when the interests of such individuals are equivalent to 1 percent or more of the total amount of the stock or securities of the publishing corporation.
10. This item must be completed for all publications except those which do not carry advertising other than the Publisher's own and which are named in sections 132.231, 132.232, and 132.233, Postal manual (Sections 4355a, 4355b, and 4356 of Title 39, United States Code).
A. Total no. copies printed. Average no. copies each issue during preceding 12 months — 3350. Single issue nearest to filing date — 3350.
B. Paid circulation. 1. To term subscribers by mail, carrier delivery or by other means. 2850. Single issue nearest to filing date 2850.
2. Sales through agents, news dealers, or otherwise. 240. Single issue nearest to filing date 240.
C. Free distribution (including samples) by mail, carrier delivery, or by other means. 160. Single issue nearest to filing date 160.
D. Total no. of copies distributed (Sum of lines B1, 82 and C). 3250. Single issue nearest to filing date 3250.
I certify that the statements made by me above are correct and complete.
(Signature of editor, publisher, business manager or owner).
Anthony F. Skirius

LIETUVIŲ

DIENOS

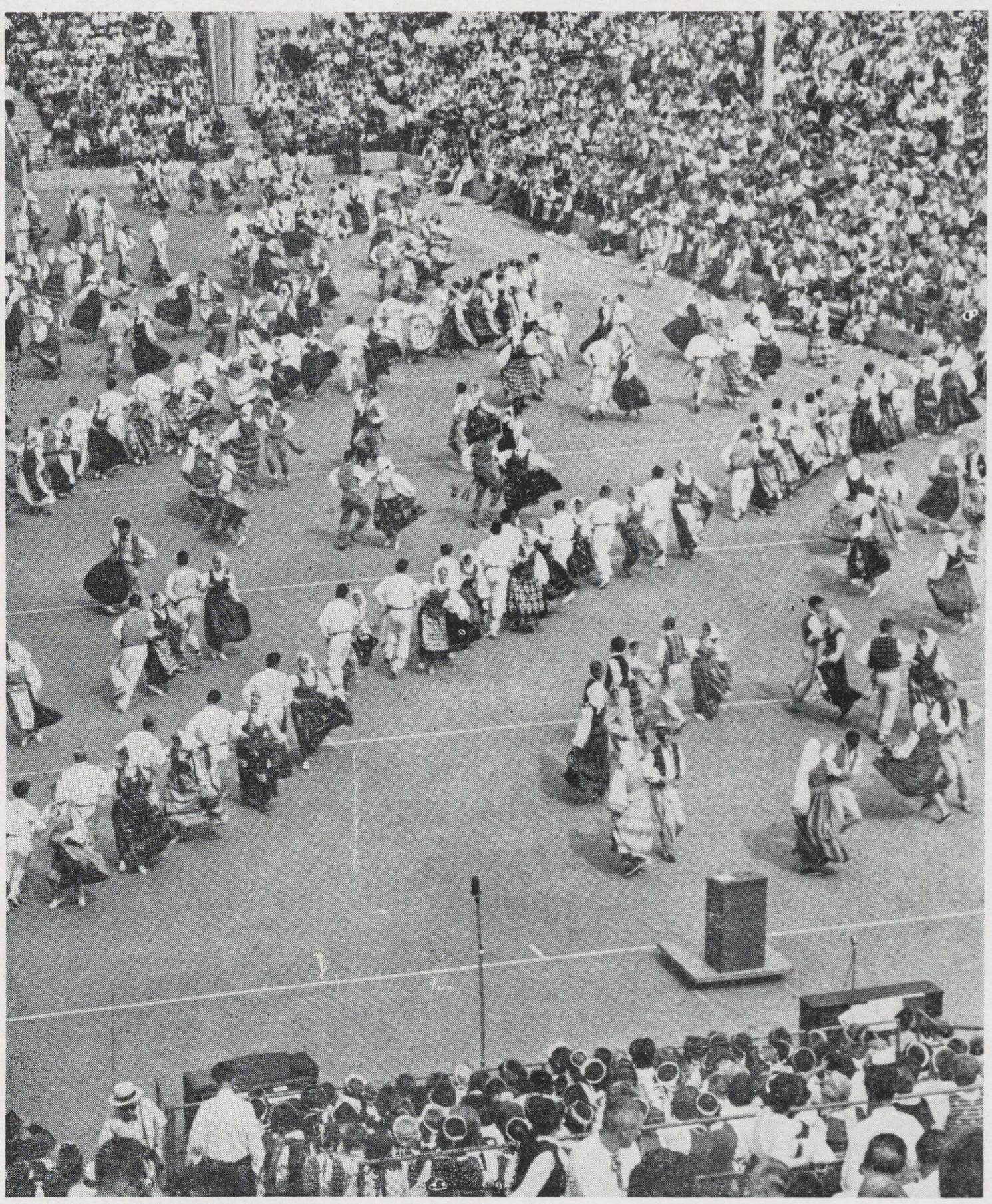
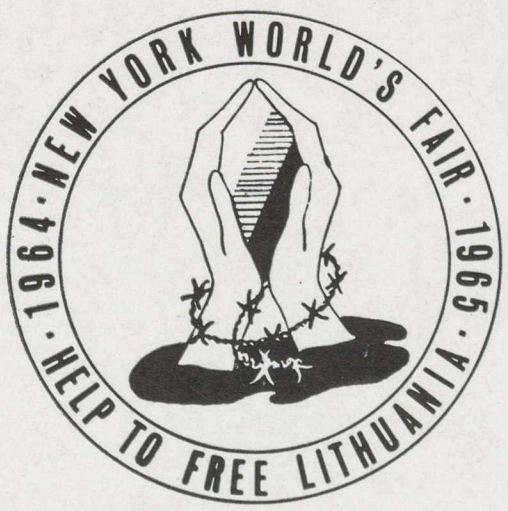
TAUTINIAI ŠOKIAI LIETUVIŲ DIENOS PROGRAMOJE NEW YORKE RUGPJŪČIO 23 DIENĄ